

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه (۳۶) اردیبهشت ماه ۱۳۴۷

فیرت مطالب :

راجع به الحاق يك تبصره به ماده ۴ قانون سپاه دانش.

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

۱۰- قرائت گزارش شور دوم کمیسیون آب و برق

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: روحانی- مریدی

راجع به آب و نحوه ملی شدن آن.

۳- کتربوریور - قاضی زاده .

۱۱- معرفی آقای سیدخلیل الله کازرونی بمعاونت

۲- تصویب صورت جلسه .

وزارت علوم و آموزش عالی بوسیله آقای وزیر علوم و

۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون

آموزش عالی.

وزارت پست و تلگراف و تلفن.

۱۲- مذاکره و تصویب گزارش شور دوم

۵- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون

کمیسیون آب و برق راجع به آب و نحوه ملی شدن آن

نظام راجع به اصلاح ماده ۹۶ قانون استخدام نیروهای

تا ماده ۷ .

سلح ناهنهای و ارسال بمجلس سنا .

۱۳- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون

وزارت دارائی.

۶- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون

۱۴- ادامه مذاکره و تصویب گزارش شور دوم

آموزش عالی راجع بموافقیت نامه فرهنگی بین دولت

کمیسیون آب و برق راجع به آب و نحوه ملی شدن آن

ناهنهای ایران و دولت پادشاهی عربستان سعودی و

تا ماده ۳۹ .

ارسال بمجلس سنا .

۱۵- اعلام وصول و قرائت يك فقره لایحه قانونی

۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون

از مجلس سنا .

اصلاحان ارضی و تعاون روستائی راجع به اراضی و

۱۶- اعلام وصول و قرائت يك نامه رسیده از

املاک مورد تصرف دولت و ارسال بمجلس سنا .

دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات .

۸- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون

۱۷- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد -

وزارت آب و برق .

ختم جلسه .

۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون دادگستری

مجلس ساعت ۴ صبح بر ریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه آقایان:

دکتر صالحی - رامبد - دکتر هوا کیما - دکتر مهدب
پوشیزی - ظفر - مهندس معینی - فولادوند - دکتر طالع -
شیخ الاسلامی - اصولی - بدر صالحیان - دکتر خزانلی -
شاهنده - حق شناس - مهندس پروشانی - سرتیب پور - دکتر
رهنوردی - دکتر کفائی - دکتر سعید حکمت - مهندس اخوان
اهری - حی - دکتر عدل - مهندس عطائی - کورس - دکتر
محققی - دکتر فر بود.

غائبین با اجازه آقای:

رضوی

غائبین مریض - آقایان:

عمری - مسعودی - دکتر غنی - نوسلی - رضازاده -
بهادری - سعید پوشیزی - مانی - سلیمانی کاشانی - دکتر صدر
سر لشکر نکوزاد - بانو جهانبانی - بانو دکتر دولتشاهی -
معظمی - پرویزی

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: روحانی - مریدی -

دکتر فر پور - قاضی زاده

رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم آقای
روحانی تشریف بیاورند.

روحانی - با اجازه مقام ریاست محترم مجلس و
نمایندگان محترم

همه خوب بخاطر دارم که روز دوم اردیبهشت بزرگترین
و مهمترین کنفرانس جهانی حقوق بشر در پایتخت کشور ما
آنهم در خانه ملت با بیانات بسیار مهم شاهنشاه دادگستر و
رهبر عالیقدر انقلاب اجتماعی کشور ما باشکوه و جلال هر چه
بیشتر گشایش یافت اینک عرض کردم بزرگترین و مهمترین

کنفرانس جهانی فارغ از هرگونه اختلاف در روش حکومتی و
توسعه اقتصادی و اجتماعی با خاطری آسوده بکشور ما آمده و توانستند

بین اطمینان و آرامش فکری در باره این مسئله مهم
و شایسته بزرگوارند افتخار دیگری که نصیب ما شد
عبدالاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی خواهر والا کهر
زنده بزمی بر ریاست این کنفرانس مهم بود که همه
در حدت ارزنده معظم لها در امور خیر و اجتماعی از
شایسته تجلیل و احترام را کردند نکته دیگر حسن اداره
تشریح و روش هدایت نمایندگی ایران بود که مأمور تهیه
برخی بیانی اعلامیه کنفرانس گردید.

بیان اعلامیه ایران اصولی را که رعایت آن متضمن
مدت نظر است متذکر شده اند و این امید لافل هست
که در این قسمت از مسائلی را که خود پذیرفته اند
در حقیقت آن سلسله تا هر چند زودتر افکار و کرداری که
در دست است از میان آدمیان رخت بر بندد.

و نه آنچه وسیله ما است آنست که به این افتخارات
بشر است هدایت و راهنمایی کرده ، کوروش کبیر شاه
بنیان گذار شاهنشاهی با عظمت ایران نخستین فرمانروایی است
که در اوج قدرت و عظمت به لزوم رعایت حقوق بشر توجه
داشته و اجرای آنرا توصیه کرده است.

دین مهندس اسلام را که نیاکان ما پذیرفته و امروز
مسلمانی افتخار میکنیم بمعارف اسلام و پیشوایان و هدایت
این اصول احترام کرده و پیروی نموده ایم . متفکرین
و دانشمندان عالم مقام ما این اصول را در طول تاریخ توصیه کرده
و برخی چون حکیم فردوسی پارا فراتر گذاشته میفرمودند

میا از موری که دانه کش است

که جان دارد و جان شیرین خوش است

نادر این ایام که از هر گوشه و کنار این جهان
دائما خبر تجاوز و تعدی دسته ای بحقوق دسته دیگر
کشوری بحدود و نفوذ کشور دیگر با بکار بردن مجاری
آلات و ادوات جنگی و نابود کننده بشر بگوش میرسد که
ما تحت رهبری و هدایت شهریاری دادگستر و خردمند سید

آرامش برقرار و شهرت این عدل و دادچنان در سراسر گیتی
افکنده است که سازمان ملل محل تشکیل کنفرانس
بشر را در پایتخت کشور ما انتخاب کرد و نمایندگان

اختلاف نژاد و مذهب و کیش

همه یکبارگی رود زمین
که در اینجا بنده میگویم انشاء الله همه مسلمان
میشوند چون اسلام جامع تمام این اصول است .
خطر جنگ بر طرف گردد همه بندگان بر صفا پیمان
کاین چنین صلح پایدار بود آرزوی شهنشاه ایران
(احسنت)

مطلب دیگری هم که با اجازه مقام ریاست مختصری
به آن اشاره میکنم مربوط به مطلبی است که چند شب پیش
در روزنامه کیهان دیدم و آن اینست که نوشته بود شرایط
انتقال معلمان بتهران تغییر کرده و گفته شده بود که بدون
هیچ قید و شرط - از عبارتش این طور استنباط میشود - که
حتی بدون مراجعه به رئیس آموزش و پرورش محل
یا مدیر کل استان هریک از آموزگاران و یادگیران که فیلد داشته
باشند و بخواهند به تهران خواهند آمد (یک نفر از

نمایندگان - دروغ نوشته اند ، خلاف بعرضتان رسیده) این
مطلب از نظر همه بخصوص شهرستانیها یک مطلب حائز
کمال اهمیت است و هنوز که فرصتی تا آغاز سال تحصیلی هست
بند لازم دیدم که موضوع را متذکر بشوم و بخصوص توجه
دولت را به این مسئله جلب کنم که همما اعلام نموده هستیم که

در تمام مملکت فرهنگ پیشرفت کند اما نباید بر نامه کارطوری
باشد که کار شهرستانها لنگ شود، بلکه باید تداومی بیندیشند
کدبیر و آموزگاران مطلع و بصیر و شوق به شهرستانها بروند
تا آن نظری که رهبر خردمند ما دارند بطرح سپاهی دانش
به عمق روستاها تعلیم و تربیت را کاشانند عملی شود در شهرها
مشکلاتی برای مردم ایجاد نکنند بعلاوه وقتی فرهنگ

شهرستانها ضعیف باشد خواه ناخواه افرادی که میخواهند از
ترقی زمان برخوردار باشند به مرکز مراجعه میکنند، فرستادن
یک معلم مثلاً به فردوس چقدر مشکلات برای مملکت
و دولت دارد تا اینکه ده نفر محصل از آنجا بخواهند
به تهران بیایند و تحصیل کنند و این از نظر تحصیل و فرهنگی
و اجتماعی مشکلاتی که برای مملکت بوجود میآید ، باید

توجه داشته باشید این ترتیبی که وزارت آموزش و پرورش
عمل می کند صحیح نیست ، یک وقت همکار ما آقای بردلی
سؤالی کردند که چرا دیر زایل را آوردند اینجا آقایان استحضار

همه مردم ز پرتو ایمان

سیر و زن را تفاوتی نبود

بدر هم شوند از دل و جان

نیش مدام و نیت پاک

مشکلاتی جهان شود آسان

یک نفر از نمایندگان - مثل اینکه این بیت کمی

روحانی - نشان ندارد اگر جناب آقای دکتر

سند پیروز داشته باشند میتوانند از نظر ارتباط بیشتر

توضیح بدهند ، بهر حال :

مجلس خواهد کرد لظرف دیگر موضوعی که فوق العاده حائز اهمیت است نحوه خرید سال گذشته بود در سال گذشته برای اینکه بتوانند محصول دهقانان را خریداری کنند ترتیباتی دادند بصورت آوردن گواهی از اداره کشاورزی محل یا اصلاحات ارضی و اداره امور غله ولی در محل مواجده شدیم که این ترتیب هم تمام و کمال راههای سوء استفاده را میدود نکرد و دلایلی توانستند سوء استفاده کنند و بسیاری از دهقانان واقعی قادر نشدند محصولشان را با دولت بفرروشند (صحیح است) روی این اصل است که امسال لازم است ترتیبات جدیدی داده شود و همانطور که عرض کردم تهاقعات نشود که ترتیبات جدید را یا اخیر آنها را از روزنامه ها کسب کنیم بلکه فکر میکنم اولیای امور توجه کافی دارند که تمام نمایندگان کمال علاقه را دارند که از این لحاظ ترتیب اطمینان بخشی داده شود توضیحات لازم داده شود تا خیال همه راحت بشود و بدانند امسال امکاناتی فراهم شده برای رفع این نگرانی طرفی پیش بینی شده که محصول دهقان واقعی خریداری بشود (صحیح است) البته همانطور که عرض کردم از روزنامه ها باخبر شدیم که اقداماتی صورت میگیرد ولی این اقدامات در عین اینکه خوشحال کننده است در عین حال هم کافی نیست که نگرانیها را بکلی برطرف بکند (صحیح است) من در این مورد پیشنهادهایی دارم که البته با مشورت بسیاری از همکاران این پیشنهادها تنظیم شده امیدوارم مورد توجه دولت قرار بگیرد و آنهم این است که اصولاً ما باید بمسأله کشاورز و دهقان تنها از دیده یک دستگاه تجارتنی نگاه نکنیم چون اگر توجه بشود اساسی ترین برنامه انقلاب اجتماعی ایران که برهبری آریامهر شاهنشاه ایران زمین بد این مملکت پیاده شد موضوع اصلاحات ارضی بود و آزاد شدن قریب بیست میلیون نفر از زحمتکشان این مملکت که امکان داد این ۲۰ میلیون نفر وارد میدان فعالیت بشوند و در عمران و آبادی مملکتشان مؤثر واقع شوند و در حقیقت آن ننگ و بدبختی که در گذشته جامعه ایرانی را در این مسیر بخصوص بخود پیچیده بود از بین رفت و بنای کهنی که مانند لکه تنگی در جامعه ایرانی جلوه میکرد بر همان رهبر بزرگ این مملکت ویران شد و اکنون ما در مرحله نو سازی هستیم یعنی در حقیقت به این دهقانان و به این صنف آزاد شده باید بصورت ابزاری

نگاه کرد که در نوسازی جامعه ای که مورد آزوی همه ماست بکار میروند و میبایست حد اکثر حمایت و راهنمایی بشوند (صحیح است) یکی از پیشنهاداتی که داریم این است که اگر توجه بفرمایند اکثر این دهقانان بصورت مختلف به بانک کشاورزی مقروضند یا از قرضه روستائی استفاده کرده اند یا بر اثر انجام امر اصلاحات ارضی بدهکار شده اند و یا اینکه باز هم بر اثر همان برنامه اصلاحات ارضی ملکی که از ارباب خریدند بابت آن به ارباب بدهکارند ما برای اینکه یک چنین هدف عالی یعنی تقویت این صنف و مردم زحمتکش اجتماع ایران بپردازیم لازم است به این مسئله توجه کنیم و این است که میشود برنامه خرید موقوفه به این کرد که بانک کشاورزی صورت طلب خودش از دهقانان در اختیار اداره غله بگذارد و اداره غله بتقریب همان طلب حد اول از دهقانان گندم بخرد و پول را در اختیار بانک کشاورزی بگذارد و در این صورت است که دهقانان واقعی امکان فروش محصول خودشان را خواهند داشت مشکلات اجتماعی فعلی هم حل خواهد شد و طلب بانک کشاورزی هم وصول میشود از اجرائیه های بسیاری جلوگیری میشود و از سرگردانی بسیاری که در روابط بانک کشاورزی و دهقانان بوجود آمده جلوگیری میشود، خوشبختانه در لایحه ای که وزارت اصلاحات ارضی در این مورد تقدیم مجلس شده به اجاره بهای املاکی که دهقانان اجاره کرده اند توجه شد و ما در موقع خودش سعی خواهیم کرد که توجه همکاران را باین مسئله جلب کنیم که این برنامه عمومیت پیدا کند بدهی ها و قروض دهقانان در مواردی که ناشی از اصلاحات ارضی بوجود آمده و اما موضوع دیگر که باز هم در کمیسیون سئوالات مطرح شد مورد توجه واقع گردیدند دخانیات و کارخانجات قند بود خوشبختانه حسن نیتی که مسئولین امر بخصوص مدیرکل انحصارات و دخانیات و سایر ادارات دخانیات در محل نشان میدهند سعی میکنند بسیاری از اشتباهات گذشته تکرار نشود و اثرات ناشی از آن لغت مرفوع بشود ولی دو موضوع جالب بود میخواستم تذکره بکنم جناب آقای رهبر هم تشریف دارند فکر میکنم این تذکره بمسئولین امور بدهند که توجه بیشتر بشود در جریان اصلاحات ارضی آنجائی که دهقانان ملک را خریدند یا اجاره کرده اند

مستفاده یعنی از مالکین پیمان هائی را که با دخانیات دارند مربوط به خودشان میدهند و برای خودشان نگه داشته اند و بعضی که صاحب زمین شده اند برای بدست آوردن پیمان کشت زمین دچار زحمت بسیاری شده اند مالکین سابق ادعا میکنند بن زمین اخذ می خود ما است و این موضوع باعث دردسر شده در حالیکه پیمان توتون مربوط به زمین بوده نه اشخاص بلکه زمین واگذار بدهقان شده پیمان نیز باید به دهقان می رسد مالکین جدید زمین واگذار شود (صحیح است) مسئله مشابه در دخانیات و کارخانجات قند هست که باز در خوشبختانه طی مذاکراتی که شد جناب آقای مهندس فرخنده هم به این امر متوجه بودند و تلاش برای حل آن میکردند و آن دخالت بنده ای از کارمندان کارخانجات و همچنین بندگان دخانیات در کشت توتون و کشت چغندر بود و این هم طبق قانون منع دخالت کارمندان دولتی در معاملات خصوصی جرم است و تازه اگر همین مطلب هم در نظر گرفته نشود تجدینش ایجاد سوء تفاهم بسیار شدید در محیط کار میکنند این شک مردم صحیح یا غلط تصور میکنند که مأمورین از خیرشان سوء استفاده میکنند امکاناتی را که باید در اختیار زمین فرار دهند خودشان استفاده میکنند و محرومیت هائی بر زمین واقعی تحمیل میشود موضوع دیگری که از نظر ارتباط مسئله حائز اهمیت فراوان است موضوع صادرات سبزه است و چون این مسئله از لحاظ آن منطقه زمینی است که در درجه اول حائز اهمیت است و یکی از فواید بزرگ صادرات کشور را تشکیل میدهد دولت ضمن اجرائی که در روز گذشته به مجلس آورده و تصویب شد طبق آراء و قانون فرار شده که به بعضی از اقلام صادراتی جزیه داده شود و آن اقلام را نام برده بودند سبزی آن اقلام شمرده شده من نفهمیدم بچه دلیل فقط این جزیه را بسبب به سبزه دادند و در سالهای بعد قانون حرفه امپور در این مورد نیز ما را روشن کنند تا بتوانیم بیستگسگن سبزه را به سیاست دولت در این مورد واقف گردیم بمسئله دیگر ...

رئیس - آقای دکتر فریور وقت جناب عالی تمام شد.

دکتر فریور - دو سه دقیقه اگر اجازه بفرمایند عرض کنم.

رئیس - بفرمائید.

دکتر فریور - یک مسئله دیگر موضوع افتتاح فرودگاه رضائیه است برنامه گذشته بودند برای ۱۰۲ فروردین که انجام نشد بعد گفتند ۱۷ فروردین آنهم انجام نشد ۱۸ اردیبهشت باز انجام نشد بعد صحبت از اول خرداد بود که باز هم شنیدم برای یک مدت نامحدود به تعویق افتاده بنده میخواستم در این مورد این تذکره را بدهم چون وقت تمام شده بیشتر توضیح نمیدهم ولی از این که راههای آن منطقه بسیار خراب است و برای ساختمان آن راهها که در برنامه چهارم پیش بینی هائی شده حداقل پنج سال وقت لازم است که اگر برنامه بطور کامل انجام بشود دارای راه خواهیم بود روی این اصل است که مردم با اشتیاق و بی صبری فراوان منتظر افتتاح فرودگاه هستند من فکر میکنم حسن شهری که شرکت هواپیمائی ملی دارد و اعتمادی که تیسار سپید خاکی در جامعه بوجود آورده اند و همچنین هواپیمائی کشوری در شأنشان نمیباشد که این برنامه اینقدر بتعویق بیفتد و مردم را اینقدر در انتظار نگه دارند صحبت از آماده نبودن فرودگاه است البته آمادگی اگر بمسئله ترتیباتش توجه نشود فکر میکنم که نمیشود گفت که آماده نیست بلکه فرودگاه فعلی که موجود هست و فعالیت در آن ادامه دارد از بسیاری از فرودگاههایی که شرکت هواپیمائی ملی از آنها استفاده میکند فرودگاه رضائیه معمورتر و آباد تر و قابل استفاده تر است امیدوارم اشکال دیگری در بین نباشد و مسئولین امر توجه کنند و هر چه زودتر این برنامه که مورد توجه عموم اهالی آن منطقه است بمرحله اجرا در بیاید (احسن).

رئیس - آقای قاضی زاده تشریف بیاورید.

قاضی زاده - با اجازه مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی و نمایندگان محترم، جنوری که خانم ها و آقایان از هر جهت و بخوبی استحضار خاطر دارند در سال جاری عده ای از شخصیت های سیاسی و دانشمندان و علمای بزرگ علم حقوق کشور ما را بقدم خود مزین و منور فرمودند که از هر جهت مایه افتخار و خوشوقتی است اخیراً هم بمصداق گل بود به سبزه نیز آراسته شد یکی از جراحان عالممقدار بنام پرفسور بارنارد که بر اثر جراحی قلب پیوند آن شهرد آفاق

شده و موود احترام جهانیان واقع گردیده است وارد تهران شده البته به این شخصیت عالیقدر در مصاحبت مقامات دانشگاهی و پزشکان و جراحان عالیقدر ایرانی وجهات دیگر بسیار خوش خواهد گذشت اینجا بی مناسبت نیست خدمت آقایان عرض کنم و یاد آور شوم که علم پزشکی و علم جراحی هم بموازات سایر علوم و فنون و امور اجتماعی و اقتصادی و معنوی در سایه رهبری شخص اول مملکت پیشرفت فراوانی نموده است این حقیقت نیش از هر موقع دیگر بر اثر تضاد اتومبیل بر من ثابت و ظاهر شد و در قیمت مفضل پاکه جای حساسی است آنهم قسمت تیبیا شکسته شد که در نظر جراحان بسیار مهم است و بعضی ها بمن نصیحت میکردند و تذکر میدادند که بهتر است بخارج از کشور بروی تا پاکوتاه نشود ولی بنده با توکل بتفضل الهی و ذات پروردگار و اعتماد و اطمینان راسخ بپزشکان و جراحان ایران (احسن) با سکون خاطر به عمل تن در دادم و بحمدالله پاکوتاه نشد و مختصر عارضه ای که هست امید است رفع بشود (نمایندگان - الحمدلله)

شب نارنگ و رده باریک و من مست
قدح از دست من افتاد و شکست
نگهدارنده اش نیکو نگهداشت

شخصیت محبوب و مهربان از صمیم قلب متشکرم و امیدوارم همه موفق و سعادتمند باشند ولی نکته ای که باعث افتخار و مباهات من شد و واقعاً بخود بالیدم و همیشه افتخار میکنم بلکه باید دنیا افتخار بکنم موقمی بود که وارد مجلس شورای ملی شدم در سر در کاخ جدید مجلس شورای ملی عبارت بر معنای را دیدم که مزین بود تحت عنوان کنفرانس حقوق بشر که مربوط بیکی از مقدسات بشری است این را خواستم حضور آقایان عرض کنم که این کنفرانس بین المللی حقوق بشر یکی از مقدسات بشری است خیلی خوشحال شدم به اینکه این کنفرانس حقوق بشر در اولین کشوری صورت میگیرد که در ۲۵۰۰ سال پیش از این حقوق بشر در اینجا اعلام گردید بحمدالله با موفقیت پایان یافت وزهی سعادت و افتخار و کشوری صورت گرفته است که مردم آن به آئین مفسران معتقد هستند که میان سید قریشی و سیاه حبشی هیچگونه امتیازی قائل نمیشود مگر بتقوی و بهمین جهت مردم آن عصر یعنی در ۱۴۰۰ سال قبل وقتی متوجه شدند که در جزیره العرب پیغمبری طلوع و ظهور نموده و دین و آئینی آورده بر مبنای عدالت و تقوی است بآن دین مقدس گرویدند و بعداً بیشتر از اختلاف کیوان دیده ایم

و گرنه صد قدح نفتاده بشکست
(احسن)
اینجا وجدان امر میکند که این حقیقت را عرض بکنم که اطباء و پزشکان و جراحان ایران باید پیش از پیش موید تعظیم و تکریم واقع بشوند تا در علم پزشکی هم ما بکمال مطلوب برسیم و فرضه خود میدانم از جناب آقای پروفیسور عدل که تحت نظر ایشان مورد عمل جراحی قرار گرفتم از صمیم قلب از این شخصیت و جراح عالیقدر و پدر علم جراحی ایران تشکر کنم این از جنبه جسمانی بوده ولی از جنبه معنوی آقایان بخوبی مستحضرنند که يك مریض پیش از هر چیز بتقویت روحی احتیاج دارد و در این قسمت از ریاست محترم مجلس شورای ملی از این شخصیت عالیقدر و متین و مهربان (صحیح است) از صمیم قلب اظهار تشکر میکنم و برای همیشه ممنون هستم و همینطور از نمایندگان مجلسین که اظهار لطف فرمودند و تشریف آوردند ممنونم از وزرای محترم مخصوصاً از جناب آقای هویدا نخست وزیر این

بیشتر از دانه هانان خورده
بیشتر از خلقت انگورها خورده می ها و نموده شریه
در دل انگور می را دیده ایم
در قندای محض شیئی را دیده
یا به مضمون
بودم آن روز من از طایفه درد کشان
که نه از تانک نشان بود و نیاز تانک
این موضوع مشیت الهی بوده است که چنین کشور
در کشوری صورت بگیرد که زمام آن ملت و مهاب آن کشور است
توانای شهرباری از طرف پروردگار عالم سپرده شده است
یکی از خیر خواهان بزرگ عالم بشریت محسوب می شود
در عبارات فلاسفه و حکما و دانشمندان بزرگ و کتب معتد
مطالعات فراوانی کرده ام تا عبارتی که جامع و مانع باشد
حقوق بشر را به تمام معنی در برداشته باشد پیدا کنم
یکی از حکماء خواست در مقام و منزلت حضرت مریم
کنند گفت مقام مریم همینقدر بس که مادر عیسی است

در حقوق بشر بیست و یکم مگر دو کتاب انقلابی
بیست و شش که چنانست «من نمیگویم که این عالیجناب
مت بیغیر ولی دارد کتاب عبارتی که شاهنشاه در این کتاب
نیز مینویسد این است ما انقلابی را انجام دادیم که هدف آن
بهرت خیر بود و آن این بود که حقوق را آنطور بیکه خداوند
درست است برده بدیم و در این راه از هیچ قدرتی غیر از
خداوند بر سریم و در صفحه ۲۵ کتاب انقلاب سفید من این است
که آفرین توحه فرمائید دارای معانی بلیغ و رفیع فراوانی
است در هیچ جا و در هیچ کتابی شما عبارتی باین فصاحت و
باین جوایز یافت شاهنشاه میفرماید آنچه امروزه جامعه
بشری بدان بر نمند است بیروی از اصولی است که نه
تنها بر کینه تیزی و حقد و آرز و دشمنی باشد و نه
سخر و حفظ دفع یک عیده را بزبان عده دیگر
بهر خود بشریت امروزه پیش از هر وقت دیگر احتیاج به
دعای دوستی و محبت و عشق بهمنوع دارد رهبران
دینی بیسی معنوی هیچ اجتماعی حق ندارند جوامع
بشری را بریدن بید دیگر و به از میان بردن و نابود
کردن مسووعان خود تشویق کنند بلکه میباید بدانان زاد
عمری و همساری را بیاورند باید تحولاتی را بوجود
آورند که تسبیل کنند که نتایج آنها استقرار دوستی بیشتر و
محبت بین همه افراد و جوامع باشد تا در بر تو آن
توانا در خانواده بزرگ بشری با کمک یکدیگر کاروان
بشری را بسوی ترقی و تعالی همد جا نند پیش ببرند
این مطلب دارای معانی و مفاهیم عالی است مربوط است
حقوق بشر و نه مفاهیم ۱۲ گانه انقلاب اختصاص دادن
نفسی زهر سهری نظامی برای پیکار با بیسوادی و سپاه
دشمنه برای این است که بشر بسعادت برسد که شاهنشاه
در این عشق میورزند بمصدق
بسی فرود را در بیستون دید
از وضع بیستونش باز پرسید
ببین داد از هر سو نشانی
بهر سنگی ز شیرین دلاستانی
نزد بیطرف فرمود آهنگ
فرود آمد ز گلگون در فلان سنک

فلا نجا استاد و سوی من دید
فلان نقش فلان سنگم پسندید
فلا نجا ماند گلگون در تانک پوی
بگردن بر دم اورا در فلان سوی
غرض کر گفتگو بودش همین کام
که شیرین را به تلفیقی برد نام
تمام این مباحث مربوط به انقلاب و معسویات و
تمام فعالیتهاست که خیر خواهان عالم بشریت در طول
قرون و اعصار برای این امر مقدس انجام میدهند برای این
است که فقر و جهل و بدبختی و ناامنی و تضییع حقوق از بین
برود که شخص اول مملکت ما مطابق این کتاب وسایر موارد
به آن عشق میورزند بحمدالله دولت حاضر با الهام
از نجات مقدس رهبر عالیقدر ایران همیشه
در مقام آن هست که حق به حقدار برسد و رفع تبعیض
بکند چنانچه در مورد عده ای از کارمندان دولت قبل از این
هم غرض کردم که بین آنها تبعیض شده بود همین دولت حاضر
رفع تبعیض کرد که هیچگاه نباید فراموش بشود و برای همیشه
اسباب تشکر است در مورد همین اشتباه محاسبه حقوق کارمندان
دولت که بعداً بمبتلی به بوده است همین دولت حاضر آمد پیش نهاد
کرد و طرح فرستاد شما در همین مجلس شورای ملی قانونی
گذراندید در دوره بیست و یکم و تصویب شد که دولت مکلف
باشد هر سال مبلغی از این بابت اختصاص بدهد و منظور
بکند این اسباب کمال تشکر است که دولت حاضر همیشه در
مقام رفع تبعیض هست و در نظر دارد حق به حقدار
برسد و این موضوع را هم همانطور که آقایان کارمندان دولت اکثر
در همد جا اطلاع دارند که بموجب بدعوم کارمندان دولت نیست
و باید توجه بشود در حدود ۷۵ هزار نفر از کارمندان در این مورد
هیچ نفعی نمیبند و در نتیجه نیستند بموجب به آنها نیست از قبیل
کارمندان حکمی و دنیای و قوادادی و روزمزدی و شامل کسانی که
قبل از سال ۱۳۲۲ هم استخدام شده بودند نمیشود و آنها هم ذینفع
نیستند بلکه یک عده معدودی از قضاوت و کارمندان هستند رقمی هم
کدر این مورد در نظر گرفته شده بود سرسام آور بود و حال آنکه
محاسبه دقیق نشده بود در صورتیکه محاسبه دقیق بشود توجه بشود
بنده تردیدی ندارم دولت حاضر با سر انگشت تدبیر این موضوع
اشتباه محاسبه حقوق عده ای از کارمندان دولت را همانطور

که خودش پیشنهاد کرده و در سایر مسائل هم عمل کرده رفع میکند و توجه کامل خواهد کرد تا پرداخت گردد و رفع نگرانی بشود (احسن).

۳ - تصویب صورت جلسه

رئیس - راجع بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.

۴ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون

وزارت پست و تلگراف و تلفن

رئیس - وارد دستور می شویم آقای کشاورز زبان فرمایشی دارید بفرمائید.

کشاورز زبان (معاون وزارت پست و تلگراف و تلفن).

با کسب اجازه از مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی بطوریکه خاطر نمایندگان محترم مستحضر است در دوره گذشته لایحه ای از تصویب مجلسین ایران گذشت بمنظور استفاده از ماهواره های مصنوعی برای مخابرات دور چونکه در عمل لازم بود که يك اصلاحاتی در لایحه مزبور بعمل آید و این لایحه اصلاح بشود این اصلاحات بعمل آمده و لایحه تقدیم مجلس محترم شورای ملی میشود و استدعای تصویب آنرا دارد.

رئیس - بد کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۵ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون

نظام راجع به اصلاح ماده ۹۶ قانون استخدام نیروهای

سلح شاهنشاهی و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه راجع به اصلاح ماده ۹۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۲۴ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۴۲۸۶ - ۱۳۴۶/۱۲/۱۴ دولت راجع به اصلاح ماده

۶- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع بموافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عربستان سعودی و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عربستان سعودی بشرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه ۸ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ حضور آقای امیر تیمور معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۲۸۶۷۱ - ۳۲۰۲/۱۸ - ۱۳۴۶/۹/۲۶ دولت مربوط بموافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عربستان سعودی را که گزارش شور اول آن بشماره ۲۹۹ چاپ گردیده است برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش شور اول را عیناً تصویب کرد.

ایشان گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - موافقت نامه فرهنگی بین دولت

شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عربستان سعودی که مشتمل برین مضمون میباشد و در تاریخ ۲۳ آبان ماه ۱۳۴۷ برابر ۱۳ نوامبر ۱۹۶۷ در تهران به امضای نمایندگان مختار دولتی رسیده است تصویب و بدولت اجازه داده میشود سند تصویب آنرا مبادله نماید.

مخبر کمیسیون امور خارجه - فتح الله مافی

گزارش شور دوم از کمیسیون فرهنگ و هنر بمجلس شورای ملی

کمیسیون فرهنگ و هنر در جلسه ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ حضور آقای زاهد معاون وزارت فرهنگ و هنر لایحه موافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عربستان سعودی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون فرهنگ و هنر - مجید محسنی مهر گزارش شور دوم از کمیسیون آموزش و پرورش

بمجلس شورای ملی

کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور آقای امیر تیمور معاون وزارت امور خارجه لایحه دولت راجع بموافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عربستان سعودی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ماکوئی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) کلیات آخر لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایان اینکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۷- طرح و تصویب گزارش کمیسیون اصلاحات ارضی

و تعاون روستائی راجع به اراضی و املاک مورد تصرف

دولت و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه اراضی و املاک مورد تصرف دولت مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در جلسه چهارشنبه ۲۷/۲/۴۷ با حضور آقایان قوام صدی معاون وزارت دارائی و ممتاز معاون وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی لایحه شماره ۶۷۶۵۸ - ۲۸/۱۱/۴۶ راجع به اراضی و املاک مورد تصرف دولت که گزارش شور اول آن بشماره ۲۹۳

حاج کریمزاده برای شور دوم بررسی و ماده واحده مطوبه شور اول را عیناً تأیید و تصویب کرد.
اینک گزارش آن بشرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

قانون مربوط به اراضی و املاک مورد تصرف دولت

ماده واحده - دعاوی مطروحه در هیئت‌های سه نفری مربوط به املاکی که در تاریخ تصویب قانون انحلال بنگاه خالصجات در تصرف وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی (غیر از بنگاه خالصجات) بوده مشمول تبصره ماده ۱۰ قانون مذکور نیست. وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی متصرف میتوانند ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون درخواست تعقیب دعوی را از هیئت‌های سه نفری بنمایند اعم از آنکه قرار سقوط به استناد تبصره قانون مزبور صادر شده یا نشده باشد و اگر ظرف مدت مذکور تقاضای تعقیب ننمایند دعوی ساقط است.

مخبر کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی - مهندس اسدی سمیع

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه شنبه ۲۱/۲/۴۷ با حضور آقای پرتو معاون وزارت دادگستری لایحه اراضی و املاک مورد تصرف دولت را برای شور دوم رسیدگی و ماده واحده مصوب شور اول را که مورد تأیید کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی نیز واقع گردیده بود تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
نایب رئیس کمیسیون دادگستری - کاسمی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده واحده کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایان بیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۸ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت آب و برق

رئیس - آقای مهندس ظهیری فرمایشی دارید بفرمائید.

مهندس ظهیری (معاون وزارت آب و برق) - اجازه ریاست محترم مجلس شورای ملی و نمایندگان معزز بر عایت ماده واحده قانون نحوه خرید ماشین‌آلات و لوازم برای اجرای طرحهای مصوب بر نامه‌های عمرانی کشور مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقتنامه منعقد در تاریخ ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ که مربوط بتحصیل اعتباری مبلغ چهل میلیون مازک از دولت جمهوری فدرال آلمان میباشد متن انگلیسی و ترجمه فارسی آن ضمیمه است برای تصویب کمیسیونهای دارائی مجلسین تقدیم میگردد.
رئیس - بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۹ - طرح گزارش شور اول کمیسیون دادگستری

راجع به الحاق يك تبصره بماده ۲ قانون سپاه دانش

رئیس - گزارش شور اول لایحه راجع به اضافه شدن يك تبصره بماده ۲ قانون سپاه دانش مطرح است قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه روز دوشنبه ۱۶ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور آقای پرتو معاون وزارت دادگستری لایحه شماره ۱۹۷۶ - ۲/۴۷ دولت راجع به اضافه شدن يك تبصره بماده ۲ قانون سپاه دانش را که بشماره ۳۱۹ چاپ شده است مطرح نمود و با اصلاحاتی مورد تصویب قرارداد.

اینک گزارش آن را بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید.

لایحه قانون الحاق يك تبصره بماده ۲ قانون سپاه دانش

ماده واحده - تبصره زیر بماده ۲ قانون سپاه دانش اضافه میشود.

تبصره - به وزارت دادگستری اجازه داده میشود تا مسؤرد نیاز از مشمولین دیپلم‌ها که دوره‌های آموزشی مذکور در قانون سپاه دانش را میگذرانند برای انجام خدمات لازمه مورد نیاز خود طبق مقررات مربوط به سپاه دانش در اختیار بگیرد. بر نامه دوره آموزشی این تعداد از مشمولین نامگذرد.

وزارت جنگ و آموزش و پرورش از طرف وزارت دادگستری بجهت خواهد شد حقوق و مزایای این مشمولین در مدت خدمت در وزارت دادگستری از طرف آن وزارتخانه پرداخت میگردد.

بشرط دوره آموزشی و خدمات محوله بموجب تسهیلاتی خواهد بود که از طرف وزارت دادگستری تنظیم و تصویب میگردد.

کمیسیون در مورد خدمت خود را طبق مفاد این تبصره بررسی و نتیجه برای استخدام در وزارت دادگستری در جریان است.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر متین

گزارش کمیسیون آموزش و پرورش بمجلس شورای ملی
کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور آقای پرتو معاون وزارت دادگستری و دکتر پرسی معاون وزارت آموزش و پرورش لایحه راجع به اضافه شدن يك تبصره بماده ۲ قانون سپاه دانش را شماره ۳۱۹ چاپ شده است مطرح نمود و گزارش کمیسیون دادگستری را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید.

مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ماکوئی
گزارش از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۲۴ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور مهندس سپیدکام وزیران معاون وزارت جنگ و آقای پرتو معاون وزارت دادگستری لایحه راجع به اضافه شدن يك تبصره بماده ۲ قانون سپاه دانش را که بشماره ۳۱۹ چاپ شده است مطرح نمود و مصوبه کمیسیون دادگستری را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید.
مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان

رئیس - کمیسیون لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در مورد ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایان بیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟

(اظهاری نشد) پیشنهادی نرسیده لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰ - قرائت گزارش شور دوم کمیسیون آب و برق

راجع به آب و نحوه ملی شدن آن

رئیس - گزارش شور دوم لایحه راجع به ملی شدن آب و نحوه اجرای آن مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون آب و برق

بمجلس شورای ملی

کمیسیون آب و برق در جلسات عدیده با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه شماره ۴۱۳ / ۱۸۴۶۲ - ۲۱ / ۸ / ۱۳۴۶ دولت راجع بملی شدن آب و نحوه اجرای آن را که گزارش شور اول آن بشماره ۲۳۲ چاپ شده است برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و با توجه بدیهیتهای واصله با اصلاحاتی تصویب کرد. اینک گزارش آن را بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید.

قانون آب و نحوه ملی شدن آن

فصل اول - کلیات

بخش اول - مالکیت عمومی و ملی آب

ماده ۱ - کلیه آبیاری جاری در رودخانه و انبار طبیعی و دره‌ها و جویبارها و هر مسیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیر زمینی و همچنین سیلابها و فاضل آبها و زه آبها و دریاها و دریاچه‌ها و مردابها و برکه‌های طبیعی و چشمه‌سارها و آبهای معدنی و منابع آبیاری زیر زمینی ثروت ملی محسوب و متعلق بعموم است و مسئولیت حفظ و بهره برداری این ثروت ملی و احداث و اداره تأسیسات توسعه منابع آب بدولت محول میشود.

ماده ۲ - بستر انبار طبیعی و رودخانه‌ها اعم از اینکه آب دائم یا فصلی داشته باشند متعلق بدولت است و بهنای آن تا حدی است که مستیر رودخانه یا نهر را در حد اکثر طغیان معمولی نشان دهد و همچنین است ساحل دریاها و دریاچه‌ها

بسیار بود بقانون اختصاصی بیاجلی مصوب ۲۵/۵/۱۳۴۶ ایجاد هر نوع اعیانی در بستر انبهار ورودخانهها و در سواحل دریا و دریاچهها اعم از طبیعی و یا مخزنی با توجه بحريم قانونی ممنوع است مگر با اجازه وزارت آب و برق .

تبصره ۱- حداکثر طغیان در مورد هر رودخانه و نهر طبیعی با توجه به آمار هیدرولوژی رودخانهها و انباروداغ آب در بستر طبیعی آنها بدون در نظر گرفتن اثر ساختمان تأسیسات آبی از طرف وزارت آب و برق تعیین خواهد شد .

تبصره ۲- وزارت آب و برق در صورتیکه اعیانیهای موجود در بستر انبهار ورودخانهها را برای بهره برداری آب و برق مزاحم تشخیص دهد بمالك یا متصرف اعلام خواهد کرد که ظرف مدت معینی در تخلیه و قلع اعیانی اقدام کند و در صورت استنکاف وزارت آب و برق با حضور دادستان یا نماینده او اقدام بتخلیه و قلع خواهد کرد . در صورتیکه ایجاد اعیانی با کسب اجازه از مقامات ذیصلاحیت شده باشد فقط خسارات اعیانی بر تریب مقرر در ماده ۵۰ تعیین و پرداخت میشود .

بخش دوم - حقاچه و اجازه مصرف

ماده ۳- حقاچه عبارت از حق مصرف آبی است که در دفاتر جزء جمع یا اسناد مالکیت یا حکم دادگاه یا مدارک قانونی دیگر قبل از تصویب این قانون بنفع مالك آن تعیین شده باشد .

ماده ۴- اجازه مصرف حتی است که بمنظور استفاده مفید و معقول از آب با رعایت مقررات پیش بینی شده در این قانون از طریق صدور پروانه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار میشود .

ماده ۵- در رودخانه هائیکه مجموع حقاچه مصرف کنندگان بیش از میزان واقعی و عادی رودخانهها باشد وزارت آب و برق میتواند در هر ناحیه تا تاریخ اعلام اجرای قانون ملی شدن آب بوسیله هیئت های سه نفری و پنج نفری طبق مواد ۷ و ۸ این قانون با توجه بمدارک موجود و میزان آب رودخانه و کیفیت تقسیم و مصرف معمول محل در تعیین میزان حقاچه مصرف کنندگان تجدید نظر کند و نظریه هیئت های مزبور پس از قطعیت بوسیله وزارت آب و برق بمورد اجرا گذارده میشود .

ماده ۶- از تاریخ اعلام اجرای ملی شدن آب در هر ناحیه و منطقه وزارت آب و برق مکلف است که طبق ماده ۱ این قانون با تعیین هیئت های سه نفری پروانه مصرف مفید حجم آب قابل تحویل برای امور کشاورزی یا صنعتی یا سربل شهری و سایر مصارف مذکور در این قانون برای دارندگان حقاچه یا مصرف کنندگان صادر کند حقاچه مندرج در اسناد مالکیت و دفاتر جزء جمع و احکام قضائی و مدارک قانونی دیگر قبل از اعلام ملی شدن از رودخانهها و چشمه سارها و سایر عمومی و سیلابها و امثال آنها از تاریخ صدور پروانه مصرف ملغی میگردد .

تبصره - اجرای مواد ۵ و ۶ این قانون در مورد نهر حقاچه بمصرف مفید و صدور پروانه مصرف ایجاد حق برای تغییر مال الاجاره یا قیمت املاکی که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی واگذار شده با خواهد شد نخواهد کرد .

ماده ۷- وزارت آب و برق موظف است بمنظور تعیین میزان مصرف مفید آب برای امور کشاورزی یا صنعتی یا سربل شهری از منابع آب کشور برای اشخاص حقیقی یا حقوقی که در گذشته حقاچه داشته اند و تبدیل آن به اجازه مصرف مفید هیئت های سه نفری در هر ناحیه یا منطقه تعیین نماید . این

هیئت ها طبق آئین نامه ای که از طرف وزارت آب و برق وزارت کشاورزی تدوین میشود بر اساس اطلاعات لازم است بمقدار آب موجود و میزان سطح کشت و محل مصرف کننده و کیفیت مصرف آب و معمول محل و سایر عوامل رسیدگی خواهد کرد و پروانه مصرف طبق نظر این هیئت صادر خواهد شد . به رأی هیئت سه نفری اعتراض خود را بوزارت آب و برق تسلیم میکنند تا در صورت موافقت وزارت آب و برق به هیئت پنج نفری ارجاع شود . رأی هیئت پنج نفری قطعی و لازم الاجرا است .

ماده ۸- اعضاء هیئت های سه نفری مرکب خواهد بود از دو نفر کار شناس به انتخاب وزارت آب و برق و یک نفر کار شناس به انتخاب وزارت کشاورزی و اعضاء هیئت های پنج نفری عبارتند از دادستان استانی که منطقه آبریز در آن قرار گرفته و مدیر عامل سازمان آب منطقه ای و در صورت نبودن سازمان آب منطقه ای نماینده وزارت آب و برق و مدیر کل یا رئیس

کی اصلاحات ارضی استان یا فرمانداری کل و مدیر کل یا رئیس کل کشاورزی استان یا فرمانداری کل و یک نفر کار شناس به انتخاب وزیر آب و برق .

در صورتیکه منطقه آبریز شامل چند استان یا فرمانداری کی باشد انتخاب دادستان یا مقامات مذکور در این ماده با وزیر وزگتری خواهد بود .

تبصره - مدت مأموریت و نحوه رسیدگی هیئت های پنج نفری و پنج نفری و نحوه اجرای تصمیمات هیئت های مذکور بزرع شکایت به هیئت پنج نفری و مدت اعتراض به تصمیم هیئت های سه نفری طبق آئین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد وزیر آب و برق و وزارت کشاورزی بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۹- از تاریخ تصویب این قانون صدور پروانه مصرف آب منحصراً بوزارت آب و برق خواهد بود و صدور تصدیق صدور مدارکی که حاکی از مالکیت آب باشد ممنوع است .

تبصره - وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بزرجای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی کماکان نسبت بتصویب اسناد مربوط اقدام ولی در هر سند این شرط را قید خواهد کرد .

حقاچه مندرج در این سند طبق مفاد و مقررات قانون ملی شدن آب در موقع خود به پروانه مصرف تبدیل نمیشود اینک از این بابت عنوان ادعائی قابل قبول نیست .

بخش سوم - صدور پروانه مصرف

ماده ۱۰- استفاده از منابع آب مذکور در ماده ۱ این قانون منوط به تحصیل پروانه مصرف است .

ماده ۱۱- وزارت آب و برق با سازمانها و شرکت های تابعه از کسب اطلاعات و رسیدگی بدرخواست مربوط صرف آب و صدور پروانه و اخذ تعهد لازم پروانه مصرف آب بزرع حق تقدم بر اساس آئین نامه ای که به پیشنهاد وزیر آب و برق و وزارت کشاورزی تدوین و هیئت وزیران تصویب نمایند صادر میکند .

ماده ۱۲- آئین نامه مربوط بدرخواست مصرف آب

و صدور پروانه استفاده منابع آب مذکور در ماده ۱۰ این قانون باید حاوی کلیه مقررات و شروط و تعهدات لازم باشد و ضمناً در پروانه مصرف آب تاریخ شروع و اتمام تأسیسات آبیاری اختصاصی و تاریخ استفاده از آن باید قید گردد .

ماده ۱۳- هیچکس حق ندارد آبی را که اجازه مصرف آنرا دارد بمصرفی بجز آنچه که در پروانه قید شده است برساند و همچنین حق انتقال پروانه صادر را بدیگری نخواهد داشت مگر با اجازه وزارت آب و برق .

ماده ۱۴- پروانه مصرف آب مختص به زمینی است که برای آن صادر شده است مگر آنکه تصمیم دیگری وسیله دولت در منطقه اتخاذ شود و یا بهر علتی مسلم شود که مصرف مفید و اقتصادی نیست در این صورت وزارت آب و برق مراتب را با ذکر علل و ارائه دستورهای فنی بمصرف کننده اعلام میدارد هرگاه ظرف مدت سه سال از تاریخ اخطار مزبور مصرف کننده دستورهای وزارت آب و برق عمل ننماید پروانه مصرف آبی لغو خواهند کرد .

تبصره - در صورت اعتراض تصمیم وزارت آب و برق مرجع رسیدگی هیئت سه نفری مندرج در ماده ۷ این قانون است .

بخش چهارم - شرایط استفاده و نحوه مصرف آب

ماده ۱۵- دارندگان پروانه مصرف ملزم میباشند که از اتلاف و مصرف غیر مفید آب اجتناب ورزیده و مجاری اختصاصی مورد استفاده خود را بنحوی که این منظور را تأمین کند احداث و نگهداری نمایند .

ماده ۱۶- مصرف مفید مصرفی است که تحت شرایط زمان و مکان (با توجه باحتیاجات مصرف کننده و احتیاجات عمومی و امکانات) طبق مقررات این قانون تعیین خواهد شد . مصرف مفید با تغییر روشهای علمی و فنی قابل تجدید نظر است .

ماده ۱۷- وزارت آب و برق مکلف است با توجه به اطلاعاتیکه وزارت کشاورزی در مورد مصرف آب هر یک از محصولات کشاورزی در اختیار او قرار میدهد تدریجاً میزان اجازه مصرف آب را در هر ناحیه با توجه بنوع محصول، نوع خاک، کیفیت اقلیمی تعیین و اعلام دارد .

بخش پنجم - آبهای مصرف نشده

- ماده ۱۸ - وزارت آب و برق با توجه بتاریخ تسلیم درخواست در هر منطقه پس از رسیدگیهای لازم برای آبهای مشروح در زیر پروانه صادر میکنند.
- ۱ - آبهاییکه بدون استفاده مانده باشد.
- ۲ - آبهاییکه بر اثر احداث تأسیسات آبیاری و سد سازی و زهکشی بوسیله سرمایه گذاری عمومی بدست آمده و میآید.
- ۳ - آبهای زائد از مصرفی که بدریاچه ها و انبار میریزند.
- ۴ - آبهای حاصل از فاضل آبها.
- ۵ - آبهای زائد از سهمیه شهری.
- ۶ - آبهاییکه از تاریخ صدور پروانه تا سه سال بدون استفاده مانده یا دارنده پروانه یا جانشین او آنرا بمصرف مفید نرسانده باشد.
- ۷ - آبهاییکه پروانه استفاده از آن بعلل قانونی لغو شده باشد.
- ۸ - آبهاییکه بر اثر زلزله یا سایر عوامل طبیعی در منطقه ای ظاهر میشود.

فصل دوم - وظایف و اختیارات

- ماده ۱۹ - وزارت آب و برق موظف است بمنظور تأمین آب مورد نیاز کشور از طرق زیر اقدام مقتضی بعمل آورد:
- الف - مبارز کردن سیلابها و ذخیره نمودن آب رودخانه ها در مخازن سطحی و زیرزمینی.
- ب - تنظیم و توزیع آب با ایجاد شبکه های آبیاری و لوله کشی.
- پ - استخراج و استفاده مفید از آبهای زیر زمینی و معدنی.
- ت - شیرین کردن آب شور در مناطق لازم.
- ث - جلوگیری از شور شدن آبهای شیرین.
- ج - بارور کردن ابرها.

- ج - نظارت بر کیفیت و کمیت معارف آب و بررسی کلیه منابع آبیای کشور.
- ح - ایجاد تأسیسات آبیاری و تأسیس شرکت و سازمانهای آبیاری و هیئتهای اجرایی و کمیته های حفز آبدر نواحی و مناطق مختلف.
- خ - نظارت بر آبها بطور مستقیم یا غیرمستقیم و جیره بندی آب در سایه های خشکسالی.
- د - انجام سایر اموری که موجب حسن اجرای این قانون باشد.
- ماده ۲۰ - گزارش کارکنان وزارت آب و برق و مؤسسات تابع و کارکنان وزارت کشاورزی و وزارت ملاحظه ارضی و تعاون روستائی (بنا بمعرفی وزیر کشاورزی و وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی) که بموجب ابلاغ مصوب وزیر آب و برق برای اجرای وظایف مندرج در این قانون انتخاب و بداد سر آنها معرفی شده باشند ، ملاک متنب متخلفین بوده در حکم گزارش ضابطین دادگستری خواهد بود و تعقیب متخلفین طبق بندب از ماده ۵۹ قانون آئین دادرسی کیفری بعمل خواهد آمد.

- ماده ۲۱ - وزارت آب و برق میتواند در نواحی مناطقی که لازم بداند برای استقرار نظم و اجرای این قانون سازمان پلیس مسلح آب ایجاد کند و وظایف پلیس مسلح آب که در اجرای این قانون دارای اختیارات صعبه دادگستری میباشد طبق آئین نامه ای که به پیشنهاد وزارت آب و برق تصویب هیئت وزیران خواهد رسید تعیین میگردد.
- ماده ۲۲ - وزارت آب و برق میتواند سازمانها و شرکت های آب منطقه ای را که بصورت شرکت های بازرگانی راسا یا با مشارکت سازمانهای دیگر دولتی یا شرکتهای سرمایه دولت تشکیل شده اند ایجاد نماید . اسامع این شرکتهای پیشنهاد وزارت آب و برق تصویب کمیسیونهای آب و برق و دارائی و استخدام . مجلسین خواهد رسید و شرکتی مذکور از پرداخت حق الثبت و تمیز معاف خواهند بود . مقررات مزبور در مورد تغییر وضع سازمانهای آب و وزارت آب و برق شرکتهای بازرگانی قابل اجراء است .
- تبصره - وزارت آب و برق برای اجرای این قانون

بمنجن تعیین حوزه های آبریز مناطق و نواحی و تشریح تعریف اصطلاحات و عناوین مذکور در این قانون این مدهای لازم را تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع جرایم میگردد.

بصل سوم - آبهای زیرزمینی

- ماده ۲۳ - استفاده از منابع آبهای زیرزمینی باستثنای موارد مذکور در ماده ۲۵ این قانون از طریق حفز هر نوع چاه و بستن هر نقطه از کشور با اجازه و موافقت وزارت آب و برق انجام شود و وزارت مذکور با توجه بخصوصیات زیر زمین منقذ و مقررات پیش بینی شده در این قانون است بصورت پروانه حفز اقدام مینماید .
- تبصره ۱ - برای استفاده از چاه های سایر تأسیسات مجاز استخراج آبهای زیرزمینی که قبل از تاریخ تصویب این قانون بداد شده است تحصیل پروانه مصرف طبق این قانون الزامی است ترتیب نشان آگهی برای اطلاع عموم و صدور پروانه و بر حسب پروانه و سایر شروط و تعهدات طبق مقررات سایر وزارت آب و برق که با رعایت ماده ۱۳ تعیین میشود جرایم بود .

- تبصره ۲ - جاهاییکه با توجه بتصویب نامه های گزین قانون مصوب (۱۴ ۷ ۴۲) و قانون حفظ و حراست آبهای زیرزمینی و این قانون طبق تشخیص وزارت آب و برق غیر مجاز و ممنوعند حفز شده باشد بدون پرداخت هیچگونه خسارت حضورند ببندها در استان محل مسدود و عندالاقضا بر خواهد شد .
- ماده ۲۴ - وزارت آب و برق مجاز است در مناطقی که بررسی های علمی و فنی معلوم شود که سفره آب زیرزمینی در اثر ازدیاد مصرف یا علل دیگر پائین میشود بمنجن در مناطقی که خطر حهای آبیاری جامع و استفاده آبهای زیرزمینی بمنظور ملی کردن آب در ناحیه ای از استان دولت یا در اجراء گردد با حدود جغرافیائی مشخص حفز چاه استخراج آب و صرف وقت را ممنوع سازد و رفع این ممنوعیت بمنظور حفز مجدد وزارت آب و برق است .
- ماده ۲۵ - احداث چاه در هر محل و استفاده از آب آبهای زیرزمینی صرف خانگی و شرب و بهداشتی و باغیچه ناظر فیت

آبدهی ۲۵ مترمکعب در شبانه روز مجاز و احتیاج حدود پروانه حفز ندارد و وزارت آب و برق در موارد لازم میتواند از این نوع چاهها بمنظور بررسی آبهای منطقه و جمع آوری آمار و مصرف آن بازرسی نماید .

تبصره - در صورتیکه حفز این قبیل چاهها موجب کاهش یا خشک شدن آب چاه و یا فقات مجاز مجاور گردد وزارت آب و برق میتواند در صورت عدم توافق مالکین بشکایت شاکی رسیدگی و در صورت احراز این موضوع چاه جدید را مسدود و یا از حفز و بهره برداری آن جلوگیری نماید .

ماده ۲۶ - تا زمان اجرای ملی شدن آب در هر ناحیه یا منطقه حق هر یک از صاحبان اراضی از چاه یا فقات مشاع و مشترک متناسب با سهامی است که برای حفز چاه یا فقات و احداث تأسیسات پرداخته یا توافق نموده اند و در صورت کمبود یا ازدیاد آب ، آب موجود بنسبت سهامشان تقسیم یا نوبت بندی خواهد شد .

ماده ۲۷ - دارندگان پروانه چاه مسئول جلوگیری از آلودگی آب داخل چاه میباشد و موظفند طبق مقررات بهداشتی عمل نمایند .

ماده ۲۸ - دارندگان پروانه های صادره پس از اعلام ملی شدن آب در هر منطقه بپیچ عنوان مجاز به آب فروشی نیستند مگر اینکه پروانه بنام شرکت تعاونی روستائی و یا شرکت سهامی زراعی صادر شده باشد که در این صورت مجاز است بداعضاء شرکت بفرود .

تبصره - در مورد چاههاییکه قبل از تصویب این قانون بطور مجاز احداث شده اند و ظرفیت استخراج آب این قبیل چاهها بیش از میزان مصرف مفید صاحبان پروانه باشد و مازاد آنها با ارائه شواهد و قرائن قبل از تصویب این قانون برای امور کشاورزی و صنعتی و یا شهری مصرف مفید داشته است برای مصرف کنندگان آب مازاد با توجه بمقررات مربوط پروانه جداگانه صادر خواهد شد و نرخ آب با رعایت هزینه های جاری و استهلاکی طبق معیارهای وزارت آب و برق با احتساب بهره ۸٪ نسبت سرمایه از طرف مصرف کننده صاحب چاه پرداخت میشود و در صورتیکه

مصرف کنندگان از پرداخت منظم بهای آب خودداری کنند طبق ماده ۵۳ این قانون با آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۲۹ - وزارت آب و برق موظف است بنا بر تقاضای درخواست کننده و بمنظور راهنمایی فنی و علمی متخصصین خود را بمحل اعزام و امکان حفر چاه یا قنات را از لحاظ فنی و اقتصادی مورد بررسی قرار داده و راهنمایی کند و پنجاه درصد هزینه کارشناسی بعد از متقاضی خواهد بود.

تبصره - شرکتهای تعاونی روستایی و شرکتهای سهامی زراعی بجای ۵۰ فقط ۲۰٪ هزینه کارشناسی پرداخت خواهند نمود.

ماده ۳۰ - در مواردیکه آب شور و یا آب مخلوط با املاح معدنی غیر قابل مصرف با آب شیرین مخلوط شود وزارت آب و برق میتواند مجرای آب شور یا مخلوط به املاح را مسدود نماید و در صورتیکه این کار از لحاظ فنی امکان پذیر نباشد چاه یا مجرا را بدون پرداخت خسارت عندالاقضاء مسدود یا منهدم نماید.

ماده ۳۱ - برای جلوگیری از اتلاف آب زیر زمینی خصوصاً در فصولی از سال که احتیاج به بهره برداری از آب زیر زمینی نباشد دارندگان پروانه چاههای آرتزین موظفند از طریق نصب شیر و در بچند از تخلیه دائم آب زیر زمینی جلوگیری نمایند.

ماده ۳۲ - در چاههای آرتزین که از آنها آب زیر زمینی بخودی خود از سطح زمین خارج میشود و در چاههای نیمه آرتزین که در آنها سطح آب بالاست با لاتر از سطح اولیه برخورد به آب است دارندگان پروانه چاه مکلفند بوسیله پوشش جذاری و باطرز مناسب دیگری بشخص وزارت آب و برق از نفوذ آب مخزن تحت فشار در قشرهای دیگر جلوگیری نمایند.

ماده ۳۳ - هر چاه باید مجهز بوسائل اندازه گیری سطح آب و میزان آب استخراج شده باشد دارندگان پروانه مکلفند منظمآ گزارش مقدار آب مصرف شده را طبق معیارهای وزارت آب و برق بدهند.

تبصره - وزارت آب و برق مجاز است در موارد لازم برای اندازه گیری آب قنات و سائل اندازه گیری را به هزینه خود تعبیه نماید. حفظ و نگهداری و سائل مزبور و اندازه

گیری بده آب قنات با اداره کنندگان قنات خواهد بود.

ماده ۳۴ - اشخاص حقیقی و حقوقی که حرفه آب حفاری است و با وسائل موتور اقدام حفر چاه یا قنات مینمایند باید پروانه حفاری از وزارت آب و برق تحصیل کنند و بدون داشتن پروانه حفاری مجاز به اقدام حفاری و وسائل موتور نخواهند بود.

اشخاص مذکور موظفند کلیه شروط مندرج در پروانه حفاری را رعایت کنند و در صورت تخلف پروانه حفاری آب لغو خواهد شد و اگر بدون پروانه حفاری اقدام بحفر کنند اشخاص حقیقی و در مورد شرکتهای سازمانها مدیران عامل شرکتهای و یا سازمانها نیز بمجازات مقرر در ماده ۲۰ این قانون محکوم خواهند شد و علاوه وزارت آب و برق میتواند دستگاه حفاری را مصادف و بدون هیچگونه تشریفاتی قانونی بسود دولت ضبط کند.

تبصره - آئین نامه اجرائی مواد این فصل توسط وزارت آب و برق پیش نهاد و پس از تصویب هیئت وزیران بدین اجرا گذارده میشود.

ماده ۳۵ - هرگاه در اثر حفر چاه یا قنات جدیدی آب چاه یا قنات مجاور نقصان یابد و یا خشک شود در صورتیکه برای صاحب چاه یا قنات مجاور استفاده از آب چاه یا قنات جدید ممکن باشد مقدار آب سابق او در قنات شرکت در هزینه بهره برداری بشخص وزارت آب و برق از چاه یا قنات جدید تأمین خواهد شد و الا صاحبان چاه یا قنات جدید باید خسارات صاحبان چاه یا قنات یا چاه یا قنات که میزان آن از طرف وزارت آب و برق تعیین میشود بپردازند و در صورت استیکاف از تأدیبه خسارت مزبور طبق مقررات قسمت آخر ماده ۵۳ قابل وصول میباشد.

تبصره - ملاک تعیین میزان آب یا خسارت معادل پنجنسال اخیر مصرف مفید آب قنات یا چاه در طول بهره برداری است و ساعات بهره برداری در سال بر حسب شرایط اقلیمی نقاط مختلف کشور و دوره کشت و آبیاری و نظر کارشناس وزارت آب و برق تعیین میشود.

ماده ۳۶ - وزارت آب و برق و مؤسسات و شرکتهای

برای عابرین و وسائط نقلیه و راه بوجود نیاید. در صورتیکه مالک یا مالکین از اجرای اخطار کتبی وزارت راه و شهرداری (در شهرها) بمدت یکماه طبق مشخصات فنی وزارتین آب و برق و راه در رفع خطر اقدام ننمایند همچنین در صورت عدم استفاده و یا اعراض و انصراف از بهره برداری بمدت سه سال متوالی با توجه با اخطار کتبی وزارت آب و برق بمالک یا مالکین چنانچه در مدت سه ماه از تاریخ اخطار اقدامی بعمل نیاید اینگونه مجاری متعلق بدولت خواهد بود.

ماده ۳۷ - قنات یا چاهی که چهار سال متوالی بعلت نقصان فاحش آب عملاً مسلوب المنفعه تشخیص داده شد بمالکین آن با اعلام کتبی وزارت آب و برق در مدتیکه از یکسال تجاوز ننماید نسبت بدانش کردن قنات اقدام ننماید مگر آنکه تشخیص و مجاناً جزء منابع عمومی شده محسوب میشود وزارت آب و برق میتواند چاه یا قنات مزبور را بامورد استفاده قرار دهد و یا اجازه بهره برداری را بدیگری واگذار نماید و عندالاقضاء اجازه حفر در وقت در حریم چاه یا قنات متروکه صادر نماید.

ماده ۳۸ - اگر کسی مالک چاه یا قنات یا مجرای

بهره برداری باشد تصرف چاه یا مجرا فقط از نظر مالکیت است و برای عملیات مربوط به قنات و چاه و مجرا در هر مورد صاحب ملک میتواند در اطراف چاه و مجرا و ارضی برود چاه یا مجرا هر تصرفی که بخواهد - مشروط بر آنکه تصرفات او موجب ضرر صاحب قنات یا مجرا نباشد.

ماده ۳۹ - تشخیص حریم چاه و قنات در هر مورد با وزارت آب و برق است.

ماده ۴۰ - کلیه شرکاء در حفاظت و نگهداری چاه - قنات - نهر - جوی و استخر و هر منبع یا مجرای آب مشترکی سراسر سهم مسئولند.

ماده ۴۱ - مصرف کنندگان آب از مجاری و سردهنده مشترک

استخراج و نگهداری تأسیسات مشترک میباشد و هیچکس بدون اجازه وزارت آب و برق حق احداث و تغییر مقطع و مجرای آب و انشعاب و غیره در هر بالادستی مسئول خساراتی است که از عمل غیر متعارف و بیبند و بست و وارد نماید.

ماده ۴۲ - هیچ نهر و جوی و قنات و چاهی نباید در حریم عمومی و خصوصی و حریم آنها بصورتی باشد که ایجاد ضرر و زیان برای عابرین و وسائط نقلیه نماید مالک یا مالکین موظفند بوی آنرا بجهت بپوشانند که خطر یا خسارتی

در موارد فوق میزان هزینه تعمیرات و انجام آن باید بگواهی وزارت آب و برق برسد سهم شریک یا شرکاء مستنکف بر طبق مقررات مربوط به اجرای اسناد رسمی لازم الاجرا بوسیله اجرای ثبت بتقاضای ذینفع وصول خواهد شد.

تبصره - وزارت آب و برق وظایف مربوط به اجرای این ماده را در سطح روستاها بوزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستایی واگذار خواهد نمود.

ماده ۴۳ - برای کسانیکه پروانه مصرف آب دارند استفاده از اراضی دیگران بمنظور نهرکشی و انتقال آب و نگاهداری تأسیسات مربوط به آن مجاز است و مالک زمین محق بدریافت ارزش زمین و خسارات وارده طبق نرخ عادلانه میباشد که قبل از آغاز کار ترتیب پرداخت آن داده شود مشخصات فنی نهر و تأسیسات باید با نظر وزارت آب و برق تعیین گردد.

ماده ۴۵ - هرگاه آب بران نتوانند در مورد مسیری

و یا اشعاب آبی از مجرای طبیعی یا یکدیگر توافق نمایند وزارت آب و برق متباند با توجه بدانکه بحق دیگری لطمه ای نرسد مسیر یا اشعاب را تعیین کند.

ماده ۴۶- در مورد آبیهای سطحی حل اختلافات حاصل در امر تقدم یا اولویت و کیفیت و کمیت و همچنین اختلافاتی که موجب تأخیر آبرسانی میشود و تقسیم و مصرف آب در مرحله اول از طریق کدخدامنشی توسط سرآبیاران و میزبانان باید فیصله پذیرد و در صورت ادامه اختلاف مدیر منطقه یا رئیس ناحیه موظف بمداخله و رسیدگی و اظهار نظر میباشد نظر رئیس ناحیه یا مدیر منطقه موقتاً تا اجرای قانون ملی شدن در آن ناحیه قطعی است و مأمورین انتظامی موظف بدارجای آن میباشد.

ماده ۴۷- هر نهری که در زمین دیگری جریان داشته در صورتیکه به تشخیص وزارت آب و برق پنج سال خشک و بلااستفاده مانده باشد حق مجرا ازین خواهد رفت.

ماده ۴۸- در مواردی که انبار مورد استفاده مانع از عملیات عمرانی صاحب زمین گردد صاحب زمین میتواند بجای نهر مذکور مجرای دیگری از نهر با تصویب وزارت آب و برق بصورتی که سبب تفریط آب و یا موجب اشکال در اثر آبیاری نگردد بپزیند خود احداث کند.

ماده ۴۹- وزارت آب و برق مکلف است سهام اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی در شرکت های آبیاری را که قسمتی از سهام آن متعلق بدولت است در آزاء پرداخت مبلغ اسمی هر سهم خریداری نموده و این شرکت ها را در سازمانها یا شرکت های آب منطقه ای ادغام نماید صاحبان اینگونه سهام موظف بفروش سهام مزبور بوزارت آب و برق میباشد.

ماده ۵۰- هرگاه برای اجرای طرح های عمرانی و صنعتی و توسعه کشاورزی و سد سازی و تأسیسات اصلی و فرعی مربوطه و استفاده از منابع آبیهای سطحی و زیرزمینی احتیاج به اراضی و ابنیه و مستحقات و تأسیسات و سایر حقوق متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی باشد ضرورت تصرف بتصدیق وزیر آب و برق و مدیر عامل سازمان بر نامه رسیده باشد، وزارت آب و برق و مؤسسات و شرکت های تابعه میتواند اراضی و ابنیه و مستحقات

را شرح زیر خریداری و تصرف نمایند و در موارد ضروری و فوری با تصویب وزیر آب و برق انجام تشریفات ارزیابی و پرداخت بهای خرید مانع تصرف و انجام کار نیست مزبور بر اینکه قبل از تصرف وضع موجود وسیله کارشناس نماینده مجری طرح مشخص و صورت مجلس شده باشد.

الف- تعیین بهای اراضی و ابنیه و مستحقات و تأسیسات و سایر حقوق از طریق توافق بین دستگاه اجرایی و مالکین آنها بعمل می آید و در صورت عدم توافق هشتی مرکب از وزیر آب و برق و وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستایی مدیر عامل سازمان برنامه - دادستان کل - مدیر کل زمین یا نمایندگان آنها تعیین قیمت خواهند نمود و رأی بر هیئت قطعی است و چنانچه مالک یا مالکین حاضر نباشند سند واگذاری نشود پس از تودیع بها از طرف وزارت آب و برق بصندوق ثبت محل بودیعه گذارده خواهد شد داشتن شهرستان یا نماینده او سند انتقال را از طرف مالک یا مالکین امضاء خواهد کرد.

ب- ملاک تعیین قیمت اراضی و ابنیه و مستحقات و تأسیسات و سایر حقوق عبارت از بهای عادلانه مشابه آنها در حوزة عملیات در سال قبل از تاریخ تصویب طرح منتهی بدون در نظر گرفتن تأثیر اجرای عملیات در قیمت است که با استفاده از نظر کارشناس یا کارشناسان بعمل می آید.

پ- بهای املاک مزروعی و باغات و قلمناهنی بند «ب» تعیین و بارعایت مواد ۵ و ۶ قانون طرز ثبت اراضی مورد نیاز سد فرحناز پهلوی مصوب ۲۵ خرداد ۱۳۲۴ بمالک و کشاورزان پرداخت خواهد شد. تاریخ ۱۳۳۷/۲/۲۸ مذکور در بند «ب» ماده ۵ و جمله (تاریخ) تقدیم این لایحه (مندرج در ماده ۶ قانون طرز ثبت اراضی مورد نیاز سد فرحناز پهلوی به (سال قبل از تصویب طرح مقدماتی) تغییر داده میشود.

تبصره ۱- در صورتی که در اثر اجرای طرح خدائی (بدون لزوم تصرف و خرید) به اشخاص وارد آید خسارت بر اساس مقررات این ماده تعیین و پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲- در مواردی که خسارت ناشی از نقص آب باشد جبران کسری آب امکان پذیر باشد بدون پرداخت

جزئیات تعیین کمبود آب بحد مصرف مفید خواهد شد و بحد برداشت میشود.

تبصره ۳- اراضی واقع در خارج محدوده شهرها که زیر شبکه آبیاری قرار میگیرند با رعایت حریم مورد نیاز صرف صاحب این اراضی بدون تشریفات و مجازات خرید دولت قرار میگیرد در صورتیکه در اراضی مزبور مستحقات با اعیانی وجود داشته باشد و بر اثر اجرای طرح نسبت فوق الذکر از بین برود یا خسارتی بدانها برسد مؤسست دولتی مربوط باید خسارت مالک اعیانی را بترتیب مذکور در این ماده تقویم و پرداخت نمایند بدون اینکه کرایه ساختمانی از جهت پرداخت خسارت متوقف

گردد. حریم انبار و شبکه آبیاری پیشنهاد وزارت آب و برق بحسب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۴- در مورد اراضی که در اجرای قوانین اصلاحات ارضی بزرگین واگذار شده مفاد تبصره ۲ ماده ۱۹ قانون اصلاحات ارضی مصوب ۱۳۴۶/۳/۲۲ عمل خواهد شد.

ماده ۵۲- وزارتخانه های منابع طبیعی و اصلاحات ارضی مجازند مراتع غیر مشجر و اراضی موات و با بری که مورد احتیاج وزارت آب و برق بمنظور اجرای طرح های عمرانی باشد در اختیار آن وزارتخانه قرار دهند.

تبصره ۱- وزارت آب و برق رأساً یا بوسیله سازمانها و شرکتهای تابع خود هرگونه دخل و تصرفی که بمنظور بهره برداری لازم بدانند میتوانند در اراضی واگذاری مزبور بنمایند.

تبصره ۲- بمنظور حفظ اراضی واگذاری بصورت اولیه یا دائر و جلوگیری از تجاوز به اراضی مزبور وزارت آب و برق میتواند بوسیله پلیس آب و نظایفنی را که طبق مقررات قانون حفاظت و بهره برداری از منابع طبیعی بعد از وزارت منابع طبیعی محول شده است انجام دهد بدون هیچگونه تشریفات از متجاوزین خلع ید نماید.

تبصره ۳- در مورد اراضی واگذاری از طرف وزارتین منابع طبیعی و اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بوزارت آب و برق در صورتیکه سند مالکیت بنام وزارتخانه های فوق الذکر صادر شده باشد ثبت اسناد مکلف است اسناد مالکیت صادره را بنام وزارت آب و برق ثبت نماید و در صورتیکه سند مالکیت

صدر شده باشد جریان ثبتی را بنام وزارت آب و برق تا صدور سند مالکیت ادامه دهد.

فصل ششم - وصول آب بها و دیون

ماده ۵۳ - وزارت آب و برق موظف است در مناطقی که طرحهای عمرانی یا قانون ملی شدن آب بمرحله اجرا درآمده است نرخ متوسط تمام شده آب را بر حسب متر مکعب بتدریج در هر ناحیه یا حوضه آبریز برای کلیه مصرف کنندگان پنج سال یکبار با توجه به هزینههای جاری شامل مدیریت و نگهداری و تعمیر و بهره برداری و هزینه استهلاک و بهره سرمایه تعیین و اعلام دارد و همچنین تدریجاً نرخ آب مصارف کشاورزی را برای محصول واحد تمام کشور یکسان تعیین و وصول نماید. ضرری که بعثت گرانتر بودن هزینه استحصال آب در یک منطقه آبریز بسازمان یا شرکت مزبور تحمیل میگردد از محل درآمد شرکتها یا سازمانهاییکه در منطقه آبریز دیگر بعثت ارزاتر بودن هزینه استحصال عاید میشود جبران کند و آب بران موظف به پرداخت بهای آب مصرفی بر اساس نرخ مذکور میباشد والا آب مصرف کننده که حاضر به پرداخت آب بها نگردیده است پس از برداشت هر محصول قطع میشود و علاوه آب بهای معوق طبق مقرراتیکه در این قانون پیش بینی شده است وصول خواهد شد تحویل مجدد آب مستلزم پرداخت هزینههاییکه تعیین میشود خواهد بود.

در صورتیکه آب بران مستتکف طرف مهلت مقرر در تبصره ماده ۵۳ این قانون که از طرف مدیران و رؤسای مناطق و نواحی آبیاری تعیین میشود بدهی خود را پرداخت ننمایند و یا ترتیب قابل قبولی برای تصفیه حساب خود برقرار نسازند متصدی و مسئول منطقه یا ناحیه مربوط بصورت بدهی را جهت صدور اجرائیه به اداره ثبت محل ارسال خواهد نمود و اداره ثبت مکلف است بر طبق مقررات اجرای اسناد رسمی لازم الاجرا اقدام بصدور ورقة اجرائیه و وصول مطالبات از بدهکار نماید.

تبصره ۱ - شرکتها و سازمانهای مذکور در این قانون از تاریخ تأسیس از معافیتهای مالیاتی که در قانون مالیات بر

درآمد برای شرکتها خصوصی (کشاورزی و صنعتی) در نظر گرفته شده بهره مند میشوند و بمنظور اعمال نرخ واحد برای محصول معین در مناطق مختلف کشور شرکتها و سازمانها نفع دهند در زمان شرکتها و سازمانهای ضرر دهنده را تشخیص وزارت آب و برق بهرینه خود منظور و بشرکتها و سازمانها ضرر دهنده پرداخت میکند و سود خالص که به این ترتیب محاسبه میشود پس از افضای مدت معافیت مشمول مقررات مالیاتی است.

تبصره ۲ - میزان بهره سرمایه که در نرخ آب به حساب احتساب شود در مورد مصارف کشاورزی با توجه بوضع اجتناب و اقتصادی در هر منطقه ای که وزارت آب و برق تشخیص دهد حد اکثر تا ده سال اول بهره برداری در نرخ منظور نیست و پس از دوره معافیت بنا به پیشنهاد وزارت آب و برق طرف هیئت وزیران تعیین میشود.

تبصره ۳ - پس از صدور پروانه مصرف مفید در هر ناحیه یا منطقه طرز احتساب آب به طبق ماده ۵۳ این قانون خواهد بود لیکن در نواحی که تأسیسات ذخیره و اجزای انتقال و توزیع آب تکمیل نشده باشد تا تاریخ خاتمه تکمیل طرح هزینههای استهلاک و بهره سرمایه در نرخ آب در دارندگان حقا بهای قبلی بمیزان حجم آب مندرج در پروانه محسوب نخواهد گردید.

تبصره ۴ - کلیه وجوه دریافتی بموجب این قانون بهر عنوان طبق اساسنامه شرکتها و سازمانهای آب که مشمول اداره رودخانهها و سایر منابع آب میباشد بصرف هزینه جاری و بهره برداری و نگهداری و استهلاک و تکمیل تأسیسات و کمک احتمالی به شرکتها ضرر دهنده موضوع تبصره این ماده خواهد رسید. در محاسبه نرخ آب بهره سرمایه بران مصارف شهری مراکز استانها و مراکز صنعتی ۶٪ در سایر مصارف شهری سایر شهرها ۳٪ محسوب میشود.

تبصره ۵ - وظایف مقرر در ماده ۱۶ قانون ثبت بنگاه مستقل آبیاری تا اجرای قانون ملی شدن آب در هر ناحیه و هر منطقه رأساً بوسیله وزارت آب و برق یا شرکتها و سازمانهای تابع انجام خواهد شد و عواید حاصله صرفاً صرف

وزیرت تأسیسات آبیاری حوزه مر بوط خواهد گردید.
تبصره ۶ - مدت احتیاط قطع آب بعثت عدم پرداخت آب به تشخیص وزارت آب و برق از یکماه تا چهار ماه دارندگان حقا بهای قبلی از منابع سطحی که مشمول ماده ۷ این قانون میشوند متناسب با حجم مصرفی طبق پروانه صادره برای مدت دهسال از سی درصد تخفیف آب بها بهره مند میشوند.

فصل هفتم - جلوگیری از آلودگی منابع آب
ماده ۵۵ - آلوده ساختن آب بهر نحوی از انحاء صنعتی و مؤسسه ای که آب را به مصارف شهری یا صنعتی بوسیله میزبند موظفند طرح تصفیه آب و دفع فاضل آب را به ترتیب وزارت آب و برق و وزارت بهداشت و درمان و تندرستی و وزارت آب و برق در مواردی که سبب عدم کفایت مقدار آب در دست موزر بحت در ماده فوق موظفند بنا بر دستور وزارت آب و برق آب را تصفیه کرده مکرراً بکار برند.

ماده ۵۶ - منظور از آلوده ساختن آب آمیختن بود و هر چیزی با آب است به میزانی که کیفیت فیزیکی یا شیمیایی یا بیولوژیکی آنرا بطوریکه مضر بحال انسان و حیوانات و آبزیان و گیاهان باشد تغییر دهد. مواد خارجی که در آب است:
فوقانی - ذغالی - اسیدی و هرگونه اضعاف کربنی
بعضی مواد مغذی شیمیائی اعم از جامد و مایع از هر بالای شگاه
سنگ گزی و یا دستگاههای رنگ کاری و الکل کشی
بازرگانی و کارخانجات شیمیائی و معدنی و صنعتی و مواد غذایی
بدر آب شهرها.

ماده ۵۷ - وزارت آب و برق موظف است با موافقت وزارت بهداشت و وزارت کشاورزی و سازمان شکاربانی و نظارت بر سایر امور مخصوصی بمنظور جلوگیری از آلودگی آب را به ترتیب وزارت آب و برق و وزارت بهداشت و درمان و تندرستی و وزارت آب و برق و وزارت کشاورزی و سازمان شکاربانی و نظارت بر سایر امور مخصوصی بمنظور جلوگیری از آلودگی آب در مواردی که موجب آلودگی میگردد تهیه و پس از تصدیق وزیران بموقع اجرا گذارد.
ماده ۵۸ - کارکنان وزارت آب و برق و شرکتها و

سازمانهای آنها آن وزارت و کارکنان وزارت کشاورزی و سازمان شکاربانی که طبق حکم وزارت آب و برق و بر آئین نامه های مربوط مأموم جلوگیری از آلودگی آب و تعطیل تمام یا قسمتی از کارخانه یا مؤسسه میشوند موظفند از آلودگی آب طبق مقررات جلوگیری کنند و در صورت تکرار متخلف را بوسیله مأمورین انتظامی یا پلیس آب به نزدیکترین مرجع قضائی تسلیم کنند
فصل هشتم - تخلفات و جرائم

ماده ۵۹ - هر کس در بهره برداری از آب جاه پیش از حد مقرر در پروانه مصرف اقدام نماید و با مقررات وزارت آب و برق را در نحوه استفاده از آن رعایت نکند بپرداخت جزیمه از یکهزار تا سی هزار ریال محکوم و در صورت تکرار پروانه او لغو خواهد شد و در صورتیکه بدون پروانه از جاه مزبور استفاده نماید جاه از طرف وزارت آب و برق با حضور نماینده دادستان مسدود و عندالاقضا بر خواهد شد.
ماده ۶۰ - اشخاص زیر به پرداخت دوهزار تا یکهزار ریال یا از ۲ تا ۶ ماه حبس تأدیبی باید هر دو مجازات بر حسب مورد محکوم خواهند شد:

- ۱ - هر کس عمداً و بدون اجازه در بجه و قسمی را باز کند یا در تقسیم آب تغییری دهد یا دخالت غیر مجاز در وسائل اندازه گیری آب نماید یا بنحوی از انحاء بهره برداری از تأسیسات عمومی را مختل سازد.
- ۲ - هر کس عمداً آبی را بدون حق یا اجازه مقامات مسئول بمجاری یا شبکه آبیاری متعلق به خود منتقل کند و یا موجب گردد که آب حق دیگری بدو نرسد.
- ۳ - هر کس آب حق دیگری را بدون مجوز قانونی تصرف نماید.
- ۴ - هر کس عمداً بنحوی از انحاء بضرر دیگری آبی را بدهد.
- ۵ - هر کس عمداً آب رودخانهها و انبار عمومی و جویبارها و مخازن و منابع و قنوات و جاهها را با اضافه کردن مواد خارجی بنحو مندرج در ماده ۵۶ این قانون آلوده کند در مواردی که منبع آب بعنوان منبع آب آشامیدنی بکار

می رود مرتکب بموجب سایر قوانین مربوط نیز مورد تعقیب کثیری قرار خواهد گرفت .

۶- هر کس از مقررات مندرجه در پروانه مصرف آب تخلف نماید یا بدون اجازه وزارت آب و برق پروانه خود را بدیگری منتقل نماید یا از مقررات موضوعه وزارت آب و برق در اجرای مواد فصل دوم این قانون تخلف کند .

۷- هر کس بدون رعایت مقررات این قانون بحفر چاه و بافتن و یا بهره برداری از منابع آب مبادرت نماید .

تبصره - در مورد بند های ۲ و ۳ و ۴ با گذشت شاکی خصوصی تعقیب موقوف می شود .

ماده ۶۱ - هر کس عمداً بنحوی از انحاء سدو تأسیسات سد اعم از تأسیسات آبیاری و تأسیسات مربوط به نیروی برق آبی و بستهای انتقال خط و خط انتقال فشار قوی را تخریب یا منهدم نماید بحسب باعمال شاقه از ۳ تا ۱۵ سال محکوم خواهد شد .

فصل نهم - مقررات مختلفه

ماده ۶۲ - ملی شدن آب و مواد و مقررات مربوط به آن تدریجاً در حوزه آبریز رودخانه ها و منابع آب زیر زمینی منطبقه بمنطقه ناحیه بد ناحیه با توجه به امکانات مالی و فنی و بر نامدهای عمرانی آگهی اجرا خواهد شد .

تبصره - آن قسمت از مواد و مقررات که مختص به اجرای ملی شدن آب است در ناحیه یا منطقه ای که هنوز تمام موجبات و مقدمات ملی شدن فراهم نگردیده است موقتاً اجراء نمیشود، تشخیص این مقررات خاص بعهده وزارت آب و برق است .

ماده ۶۳ - وزارت آب و برق موظف است که شش ماه قبل از آغاز اجرای ملی شدن آب محدوده ناحیه یا منطقه مورد نظر را آگهی نماید تا مشمولین بوظایف و تکالیف خود و وزارت آب و برق واقف گردند .

ماده ۶۴ - تشخیص صلاحیت علمی کارشناسان رشته های مختلف فنون توسعه منابع آب و آبیاری در مورد اخذ پروانه کارشناسی رسمی با وزارت آب و برق است .

ماده ۶۵ - کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون باشد و همچنین قانون حفظ و حراست منابع آبهای زیر زمینی

کشور از تاریخ تصویب این قانون نسخ می شود .

ماده ۶۶ - آئین نامه های مربوط به امور اجرایی در مواد در صورت لزوم به پیشنهاد وزارت آب و برق تهیه هیئت وزیران خواهد رسید .

مخبر کمیسیون آب و برق - دکتر زعفرانی

گزارش شور دوم از کمیسیون بهداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون بهداری در جلسه ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه دولت راجع بملی شدن آب و نحوه اجرای آن را برای شورای مورد رسیدگی قرارداد و مواد مربوط را تصویب کرد .

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون بهداری - دکتر رفیعی

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه دولت راجع بملی شدن آب و نحوه اجرای آن را برای شورای مورد رسیدگی قرارداد و مواد مربوط را تصویب کرد .

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

گزارش شور دوم از کمیسیون راه بمجلس شورای ملی

کمیسیون راه در جلسه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه دولت راجع بملی شدن آب و نحوه اجرای آنرا برای شورای مورد رسیدگی قرارداد و ماده ارجاعی به کمیسیون تصویب کرد .

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون راه - مهندس زور

گزارش شور دوم از کمیسیون اصلاحات ارضی و

تعاون روستائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در جلسه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بملی شدن آب و نحوه اجرای آنرا برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مواد مربوط را تصویب کرد . اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون اقتصاد - دکتر رضوانی

گزارش شور دوم از کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشاورزی در جلسه ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه دولت راجع بملی شدن آب و نحوه اجرای آن را برای شورای مورد رسیدگی قرارداد و مواد مربوط را تصویب کرد . اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون کشاورزی - دکتر رفیعی

گزارش شور دوم از کمیسیون برنامه بمجلس شورای ملی

کمیسیون برنامه در جلسه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه دولت راجع بملی شدن آب و نحوه اجرای آن را برای شورای مورد رسیدگی قرارداد و ماده ۵۰ ارجاعی به آن کمیسیون تصویب کرد . اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون برنامه - دکتر مین

۱۱- معرفی آقای سید خلیل الله کازرونی بمعاونت

وزارت علوم و آموزش عالی بوسیله آقای وزیر علوم و

آموزش عالی

رئیس - آقای دکتر رهنما فرمایشی دارید بفرمائید .

دکتر رهنما (وزیر علوم و آموزش عالی) - با اجازه

از مقام محترم ریاست و ساحت مقدس مجلس شورای ملی افتخار دارم جناب آقای سید خلیل الله کازرونی را بسمت معاونت بازرگانی و اداری وزارت علوم و آموزش معرفی نمایم (نمایندگان بسیار مبارک است) (احسنت) .

۱۲- مذاکره و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون

آب و برق راجع به آب و نحوه ملی شدن آن ناماده ۷

رئیس - ماده اول لایحه ملی شدن آب مطرح است

قرائت میشود .

مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس ریاحی

(شرح زیر خوانده شد)

بخش اول - مالکیت عمومی و ملی آب

ماده ۱۰۶ - کلیه آبهای جاری در رودخانهها و آبشار طبیعی و درهها و جویبارها و هر مسیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیرزمینی و همچنین سیلابها و فاضل آنها و زه آبها و آب دریاها و دریاچهها و مردابها و برکدهای طبیعی و چشمسارها و آبهای معدنی و منابع آبهای زیرزمینی ثروت ملی محسوب و متعلق به عموم است و مسئولیت حفظ و بهره برداری این ثروت ملی واحداث و اداره تأسیسات توسعه منابع آب بوزارت آب و برق محول میشود.

رئیس - در ماده اول نظری نیست؟ آقای ضیاء احمدی فرمایشی دارید؟

ضیاء احمدی - در شور اول لایحه پیشنهادی در این ماده تقدیم کرده بودم حالا اجازه فرمائید توضیح بدهم.
رئیس - بفرمائید.

ضیاء احمدی - بنده در ماده اول پیشنهادی تقدیم کرده بودم و در کمیسیون هم مطرح شد و مورد تأیید و تصویب هم قرار گرفت ولی در لایحه یا اشتباه جایی رخ داده و با از قلم افتاده و با علت دیگری دارد نمیدانم در سطح آخر این ماده که نوشته است «احداث و اداره تأسیسات توسعه منابع آب بدولت محول میشود» بجای کلمه بدولت بوزارت آب و برق» را پیشنهاد کرده بودم که مسئول اجرا یا مأمور اجرای این قانون مشخص باشد با انتهای این قانون ماده ای اضافه شود که این مورد قبول شده بود من فکر میکنم در چاپ اشتباه شده باشد.

رئیس - آقای دکتر زعفرانلو بفرمائید.
دکتر زعفرانلو (مخبر کمیسیون آب و برق) - عرض کنم این اشتباهی که فرمودند مورد تأیید است و بجای دولت وزارت آب و برق صحیح است.
رئیس - اشتباه جایی است اصلاح میگردد، با این اصلاح بماده اول رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.
ماده دوم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲ - بسترانبار طبیعی و رودخانهها اعم از آب آیدانم یا فصلی داشته باشند متعلق بدولت است و پیش از حدی است که مسیر رودخانه یا نهر را در حد اکثر تغییر معمولی نشان دهد و همچنین است ساحل دریاها و دریاچه. توجده بقانون اراضی ساحلی مصوب ۲۵/۵/۱۳۴۶ اجراء هر نوع اعیانی در بستر انبار و رودخانهها و در سواحل دریا دریاچهها اعم از طبیعی و یا مخزنی با توجده بحرم قبیح ممنوع است مگر با اجازه وزارت آب و برق.

تبصره ۱ - جدا کثیر طغیان در مورد رودخانه طبیعی با توجده بآمار هیدرولوژی رودخانهها و آب و برق آب در بستر طبیعی آنها بدون در نظر گرفتن اثر سخند تأسیسات آبی از طرف وزارت آب و برق تعیین خواهد شد.
تبصره ۲ - وزارت آب و برق در صورتیکه آب موجود در بستر انبار و رودخانهها را برای بهره برداری و برق مزاحم تشخیص دهد بمالک یا متصرف اعلام خواهد کرد که طرف مدت معینی در تخلیه و قلع اعیانی اقدام کند در صورت استتکاف وزارت آب و برق با حضور دادستان بمسئول اقدام بتخلیه و قلع خواهد کرد در صورتیکه ایجاد کثیر کسب اجازه از مقامات ذمهالاحیت شده باشد فقط حرمان اعیانی بترتیب مقرر در ماده ۵۰ تعیین و پرداخت میشود.

رئیس - در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
ماده دوم رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.
ماده سوم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

بخش دوم - حقابه و اجازه مصرف
ماده ۳ - حقابه عبارت از حق مصرف آبی است که در دفاتر جزء جمع یا اسناد مالکیت یا حکم دادگاه بدو قانونی دیگر قبل از تصویب این قانون بنفع مالک آن تعیین شده باشد.
رئیس - در ماده سوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

مندرجه در اسناد مالکیت و دفاتر جزء جمع و احکام قضائی و مدارک قانونی دیگر قبل از اعلام ملی شدن از رودخانهها و چشمه سارها و انبار عمومی و سیلابها و امثال آنها از تاریخ صدور پروانه مصرف ملغی میگردد.

تبصره - اجرای مواد ۵ و ۶ این قانون در مورد تبدیل حقابه بمصرف مفید و صدور پروانه مصرف ایجاد حق برای تغییر مال الاجاره یا قیمت املاکی که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی واگذار شده یا خواهد شد نخواهد کرد.

رئیس - آقای سرتیب پور بفرمائید.

سرتیب پور - در ماده ۶ نوشته شده است «از تاریخ اعلام اجرای ملی شدن آب در هر ناحیه و منطقه وزارت آب و برق مکلف است که طبق ماده ۷ این قانون با تعیین هیئتهای سه نفری پروانه مصرف مفید» را صادر کند در ماده ۷ این لایحه میگوید «وزارت آب و برق موظف است بمشاورت تعیین میزان مصرف مفید آب برای امور کشاورزی یا صنعتی یا مصارف شهری از منابع آب کشور برای اشخاص حقیقی یا حقوقی که در گذشته حقابه داشته اند تبدیل آن (یعنی تبدیل آن حقابه) به اجازه مصرف مفید هیئت های سه نفری در هر ناحیه یا منطقه تعیین نماید. این هیئت ها طبق آئیننامه ای

که از طرف وزارت آب و برق و وزارت کشاورزی تدوین میشود بر اساس اطلاعات لازم نسبت بمقدار آب موجود و میزان سطح کشت و محل مصرف و انشعاب و کیفیت مصرف آب و معمول محل و سایر عوامل رسیدگی خواهد کرد و پروانه مصرف طبق نظر این هیئت صادر خواهد شد معترض برای هیئت سه نفری اعتراض خود را بوزارت آب و برق تسلیم میکند تا در صورت موافقت وزارت آب و برق بیست پنج نفری ارجاع شود رأی هیئت پنج نفری قطعی و لازم الاجرا است» مفاد این ماده که در ماده ۶ تکلیف مشخص شده است این است که وزارت آب و برق میتواند مدعی حقابه باشد وزارت آب و برق میتواند خودش بتشخیص خودش حقابه تازه ای با پروانه مصرف مفیدی صادر کند بمقداری که خودش تعیین میکند وزارت آب و برق که مدعی بود اگر معترض پیدا شد خودش باید رسیدگی کند و اگر در این رسیدگی باز هم معترض پیدا شد که این رسیدگی نادرست است باز هم خودش هست که حق دارد این را بمرحله

رئیس - در ماده پنجم نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
ماده پنجم رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.
ماده ششم قرائت میشود.
(شرح زیر خوانده شد)
ماده ۶ - از تاریخ اعلام اجرای ملی شدن آب در هر ناحیه یا منطقه وزارت آب و برق مکلف است که طبق ماده ۷ این قانون با تعیین هیئت های سه نفری پروانه مصرف مفید یا مصارف شهری یا صنعتی یا کشاورزی یا صنعتی یا مصارف شهری و سایر مصارف مذکور در این قانون صادر کند بمقداری که خودش تعیین میکند

استیفای بدهت را بدهد در اینصورت هم مدعی است و هم قاضی است و هم مجری است در مملکت مشروطه با وجود قوانین مدرسه من خیال میکنم اینکار مناسب نباشد (صحیح است) چرا بدلیل اینکه مردم مورد نگاه شان در مناسبات با دولت همان قوانین مادر است اکثریت هم جوق بافتو الیوم آذاری موافق بوده است اقلیت موافق نبوده است صاحب نظران هم موافق نبوده اند اگر قرار باشد ما اختیار انسان را بدهیم بنادان وزارتخانهها چنانچه تاکنون نیش آمده و داده ایم و بعد مگر انکائی هم برای مردم بوجود نیاریم اگر آن اداره یا وزارتخانه عملی کرد که آن عمل زبان خیز شد شخص هم مفری نداشته باشد که بتواند بجائی رجوع کند که رفع زبان کند البته من خیال میکنم که در شان مجلس مشروطه نخواهد بود بنده برای اینکه وزارتخانه در اجرای این اعمال حاکمیت یک کبی منضبط تر باشد و طبق یک قانون وضوابطی عمل بکنند پیشنهادی داده بودم و نوشته بودم که (چنانچه در اثر سوء تشخیص در مقدار مصرف و حجم آب نکت استحصال پیش آید یا لطمه به اقتصاد کشاورزی ولو ناچیز باشد وارد شود مجریان امر مسئول بوده و وزارت آب و برق ملزم بتأدیه غرامت خواهد بود) (صحیح است) این را جراتوشتم؟ برای اینکه اگر اینجانبوسیم از طرفی وزارت آب و برق نخواهد که اعتراض شخص معترض را برای ارجاع بمقام بالاتر حتی اگر هیئت پنج نفری بوده باشد بپذیرد و فردا مسلم شد که نکت آب در نتیجه و خیزن نشدن نبوده یا نتیجه تغییرات جوی نبوده صرفاً در نتیجه نکت آب بوده است مردم بکجا باید رجوع کنند؟ در اینجا که اختیارات را به وزارت کشاورزی داده آید و حکم او را هم لازم الاجرا دانسته آید و شورای عالی دولتی هم که هنوز تشکیل نشده که ما بگوئیم به شورای دولتی مراجع شود آنچه که مربوط به سازمان بازرسی شاهنشاهی میخواهیم متأسفانه حجت رسیدگی بکار وزارتخانه دولت چیزی گذاشته شده است در این صورت ما چگونه میتوانیم قانع بشویم که اختیارات بدون چون و چرا بدهیم به اشخاص و وزارتخانه ای بدون اینکه برای مردم با اصطلاح پناهگاه قانونی درس بگیریم که در صورت تخلف یا انحراف و زیان بان پناهگاه بناه ببرند چون این قضیه در کمیسیون مطرح شد و خیال میکنم مثل اینکه کمیسیون نپذیرفت (دکتر زعفرانلو - اصل نپذیرفت مثل اینکه ندارد) یقیناً چون مخر کمیسیون

جناب دکتر زعفرانلو هم تأیید فرمودند که نپذیرفت و برای نپذیرفتن هم لابد دلیلی دارد که بنده تمیذانم تا توجیه کنم لایحه مجلس را خواستم جلب کنم آنچه که قانون در وظایف نمایندگان و قانون اساسی در این باره حکم کرده است

رئیس - آقای سرتیپ پور نظر تان این است که پیشتر شما مطرح شود (سرتیپ پور - بله) نظر دیگری در مورد نیست؟ (انتظاری نشد) پیشنهاد آقای سرتیپ پور فرمائید

(بشرح زیر قرائت شد)

مقام محترم ریاست عظمای مجلس شورای ملی با احترام پیشنهاد میکند تبصره ۲ ماده شش آمد شود چنانچه در اثر سوء تشخیص در مقدار مصرف و حجم نکت استحصال پیش آید یا لطمه به اقتصاد کشاورزی ولو ناچیز باشد وارد شود مجریان امر مسئول بوده و وزارت آب و برق ملزم بتأدیه غرامت خواهد بود

رئیس - آقای مهندس روحانی فرمائید

مهندس روحانی (وزیر آب و برق) - بنده خدمت دوست عزیزم جناب سرتیپ پور را ندارم ولی امیدوارم بنده مطلب را آنطور که هست ادا کنم اولاً کلمه فتو الیوم در متن این مملکت از رشد کننده شده (رامبد - و فتو الیوم در این روز بروز بیشتر گسترش میدهد) دولتی که منصوب شده است مسلماً فتو الیوم ایجاد نمیکند مخصوصاً با طرز فعلی و دولتی که مورد اعتماد اکثریت است و مورد تأیید این مجلس است این کلمه درست نیست (صحیح است) جناب سرتیپ پور را به این مطلب جلب میکنم که وزارت آب و برق مصرف کننده آب نیست وزارت آب و برق لایحه وزارت آب و برق یک مؤسسه شما است برای اعمال حاکمیت و برای صرف مصرف آب و اگر اختلافی وجود دارد بین دو دسته صرف کننده وجود دارد که ما باید تشخیص حقوق اشخاص را به ملاحظه فرمائید در اینجا نوشته در مواردی که آب رود بیشتر از آن چیزی باشد که وجود دارد یا در مواردی که میخواهیم قانون ملی شدن را پیاده کنیم و جای حق را طبق معمول محل یک کلمه مبهم یک واحد مبهم و به

تفاوت اساسی است ما میخواهیم قضوت کنیم و بگوئیم بنده مورد احتیاج این زراعت یا این کشاورزی پنجاه لیتر برآید است خود بخود یک مدعی دیگری وجود دارد که برآید که آن است و ما در حقیقت چون خودمان آب را به خودمان بکار نمیبریم و مباشر تقسیم آن هستیم و در حقیقت بر بنده در وظیفه تشخیص حقوق مردم را بعهده مردم بباریم ما مدعی مردم نیستیم با ذکر این مطلب که در سرتیپ پور فرمودند ما مدعی مردم هستیم اگر قبول کنید ما زارع هستیم (سرتیپ پور - لایحه شما اینطور است) اجازه فرمائید جنابعالی مطلب تان را فرمودید بنده در این باره با آب زراعت ما برای خودمان مصرف نمیکیم در این وقتی که مدعی مردم نشدیم از طرف شما بموجب این قانون می شنید که وزارت آب را بعهده وزارتخانه میگذارد پس مشخص حقوق مردم هستیم ما کارشناس انتخاب میکنیم تا به وزارت کشاورزی انتخاب بکنند و این کارشناسان میروند حقوق مردم را با نظر کارشناسی وقتی که دارند مقدار آبی که بجز در دستخیز زراعت تشخیص میدهند اگر این کارشناسان بتأییدهای که بنا پیشنهاد وزارت آب و برق و وزارت کشاورزی تصویب هیئت دولت رسیده ما قبول کنیم حق مردم چون آبی است متعلق به زارعین حقا به دار یعنی حقه تعیین میشود ۲۵۰۰ متر مکعب یا صد هزار متر مکعب در سال وجود خود این آب را تحویل میدهد مضاف به بنده که زمین حقوق مردم تجاوز کنیم که حتی هم نداریم تا بحال میشود حساب آقای سرتیپ پور؟ (سرتیپ پور - بنده زراعت دیگری) ممکن است بذر برای خزر یا در برای بذر زراعتی هم برود و با ممکن است بذر زراعت دیگر برود بنده که کارشناس تشخیص میدهم و آنطور که ضوابط فنی تعیین میکند برای زراعت بنده ده هزار متر مکعب آب لازم است بنده که زراعت میکنند رعایت این اصول را هم رعایت می کنند بنده فرمائید در کدامیک از قوانین دیگر تعیین مجری قانون هستند برای اعمال حاکمیت و یا تعیین مجری اعمال حاکمیت میشوند مشمول پرداخت حقت میشوند در دادگستری اشخاص با محکوم میشوند و بنده خود کسی که حاکم شده درخواست خسارت میکند

ولی اگر در ضوابط و آئین نامه ها که گذاشته اند کسی تخلف کرد دیوان کیفر هست شکایت میکنند و تعقیب میکنند و برای تعقیب اشخاص که هیچ جای بحثی نیست ولی برای اعمال حاکمیت دولت که مثلاً پنج لیتر آب برای کشاورز بنده در فلان مطلقاً لازم است و این زارع میتواند این کار را انجام بدهد این در کدامیک از قوانین اعمال حاکمیت مستلزم پرداخت خسارت است ما گفتیم در فلانجا پنجاه لیتر آب در آنجا برای پنجاه هکتار کشت بنه لازم است این را روی مساحتی مملکتی گفتیم و آئین نامه اش هم وسيله وزارت کشاورزی و دیگر وزارتخانهها معین شده و در هیئت دولت تصویب شده و بر مبنای آن تصویب کارشناس تشخیص میدهد که برای پنجاه هکتار زراعت شتوی یا صیفی چندمیزان آب مورد احتیاج است با توجه به بر نامه کشاورزی آن ناحیه و با توجه به این معیار است که احتیاجش را با این ضوابط و معیارهایی که بدستش داده اند تعیین میکند فرض فرمائید زارع نتواند این آب را بخوبی استفاده کند و زمین را درست تسطیح نکرده باشد و به اندازه نسق یک ده نباشد و خسارتی وارد بیاید من تصور نمیکم که دولت باید خسارت بپردازد وزارت آب و برق در این ماجرا آبی که بدست دارد مصرف نمیکند و مصرف کننده آب نیست بنا بر این مدعی مصرف کننده است یک عده مصرف کننده هستند در شهرها مثلاً در همین شهر رشت که جنابعالی شهردارش بودید آبی که وجود دارد برای ده سال آینده مقارف شهری شهر رشت کافی نیست ما مجبوریم تجدید نظر بکنیم و حقا به ها و شاید یک خسارتی هم از شهر رشت بگیریم و آن حقا به ها و به آن کسانی که زراعت می کردند این برادرم این وظیفه ما است و ما نیاستی از آن غفلت بکنیم و چون مدعی نیستیم مسائل مربوط بوزارت کشاورزی و وزارت آب و برق و سایر وزارتخانهها که مأمور اجرای این قانون هستند باید با هم مطابقت بکنند متأسفانه با کمال ارادتی که جنابعالی دارم نمیتوانم با پیشنهاد تان موافقت بکنم

رئیس - آقای پردلی شما موافق پیشنهاد هستید

پردلی - بله موافقم

رئیس - فرمائید

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

بیشتر باید میماند کلمات در صورت موافقت وزارت آب و برق از سطر نهم ماده ۷ لایحه آب و نحوه ملی شدن آن حذف شود. با تقدیم احترام - دکتر عاملی رئیس - بنا بر این بماده ۷ با حذف کلمات در صورت موافقت وزارت آب و برق رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. حالا نسبت به اضافه کردن این کلمات رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. حالا بماده ۷ به آن صورتیکه در لایحه هست رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

۱۳- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون

وزارت دارائی

رئیس - آقای قوام صدری فرمایشی دارید بفرمائید. قوام صدری (معاون وزارت دارائی) - با اجازه مقام محترم ریاست تقاضائی است راجع به اجازه استفاده از اعتبار هزینههای پیش بینی شده بموجب قسمت اخیر تبصره ۴ بودجه سال جاری بایستی در کمیسیون بودجه مورد بررسی و تصویب قرار بگیرد، تقدیم میشود و استدعای تصویب آن را دارد. رئیس - بکمیسیون بودجه ارجاع میشود.

۱۴- ادامه مذاکره و تصویب گزارش شورا دوم کمیسیون آب و برق راجع به آب و نحوه ملی شدن آن ناماده ۳۹

رئیس - ماده هشتم لایحه ملی شدن آب مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸- اعضاء هیئت های سه نفری مرکب خواهند بود از دو نفر کارشناس به انتخاب وزارت آب و برق و یک نفر کارشناس به انتخاب وزارت کشاورزی و اعضاء هیئت های

بشغرفری عبارتند از دادستان استانی که منطبق آریز در آن قرار گرفته ومدیر عامل سازمان آب منطقه ای و در صورت نبودن سازمان آب منطقه ای نماینده وزارت آب و برق. مدیر کل یا رئیس کل اصلاحات ارضی استان یا فرماندار کل و مدیر کل یا رئیس کل کشاورزی استان یا فرمانداری کل و یک نفر کارشناس به انتخاب وزیر آب و برق. در صورتیکه منطقه آریز شامل چند استان یا فرمانداری کل باشد انتخاب دادستان یا مقامات مذکور در این ماده بوزارت مربوط خواهد بود.

تبصره - مدت مأموریت و نحوه رسیدگی هیئت های سه نفری و بشغرفری و نحوه اجرای تصمیمات هیئت های مذکور و ارجاع شکایت به هیئت پنج نفری و مدت اعتراض نسبت به هیئت های سه نفری طبق آیین نامهای خواهد بود که پیشتر وزارت آب و برق و وزارت کشاورزی تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

رئیس - در ماده ۸ نظری نیست؟ آقای دکتر لشکرزهی بفرمائید.

دکتر اسفندیاری - در قسمت آخر ماده ۸ قبل از تبصره قسمتی اضافه شده که در صورتیکه منطقه آریز شامل چند استان یا فرمانداری کل باشد انتخاب دادستان بمقامات مذکور در این ماده با وزیر دادگستری خواهد بود بنده میخوام عرض کنم که انتخاب دادستان با وزیر دادگستری است ولی انتخاب مقامات دیگر مثلا مدیر کل کشاورزی یا رئیس اصلاحات ارضی با وزیر دادگستری نیست بصورتی که بعد نوشته شده این است که انتخاب دادستان و تمام مقامات دیگر با وزیر دادگستری است این را باید اصلاح بفرمائید که وزراء مسئول خواهد بود و این اشتباه است که عملاً بگویند مدیر کل کشاورزی را وزیر دادگستری تعیین میکند و بنده فکر میکنم اشتباه جایی باشد و در اینجا افتاده است و بنده وزراء مسئول ذکر شود.

رئیس - آقای دکتر زعفرانلو بفرمائید. دکتر زعفرانلو (مخبر کمیسیون آب و برق) - صحیح است اشتباه شده با وزراء مربوط درست است در این مورد جناب هم شده و اشتباه جایی است. رئیس - بماده ۸ با این اصلاح رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

بآریز که موافقت خواش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۹- از تاریخ تصویب این قانون صدور پروانه صرف مقیداً منحصراً با وزارت آب و برق خواهد بود و صدور و تصدیق اسناد و مدارکی که حاکی از مالکیت آب باشد ممنوع است.

تبصره - وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در جرای فواین و مقررات اصلاحات ارضی کماکان نسبت تصدیق اسناد مربوط اقدام ولی در هر سند این شرط را قید خواهد کرد.

حذفه مندرج در این سند طبق مفاد و مقررات قانون مربوطه ملی شدن آن در موقع خود به پروانه مصرف سیر میشود بدون اینکه از این بابت عنوان ادعائی قابل قیام باشد.

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ آقای دکتر المونی بفرمائید.

دکتر المونی - اینجا يك مطلبی بنظر بنده ابهام دارد بنظر منم با توضیحات جناب آقای وزیر آب و برق روشن خواهد بود این است که نوشته شده از تاریخ تصویب این قانون سربورانه مصرف مقیداً منحصراً با وزارت آب و برق خواهد بود و صدور و تصدیق اسناد و مدارکی که حاکی از مالکیت آب باشد ممنوع است بنده فکر میکنم که هنوز در مملکت ما بعضی زلفات در مورد مالکیت آب اختلافاتی وجود داشته باشد بنظر بنده از این پرونده ها در دادگستری موجود است به جنسورتنی پیدا خواهند کرد اتفاقاً در حوزه انتخابیه سنجین مشکلی وجود دارد و بین دو فرقه بر سر مالکیت آب اختلاف است و بنظر بنده اسنادشانرا داده اند به دادگستری و بنظر بنده یکی است اینها جدوجعی پیدا خواهند کرد یعنی هر تصویب این قانون مرجع تشخیص حق کیست شما بنده تمام سربورانه می کنید یا در این موارد خاص معطل میشود بنظر بنده رسیدگی بشود این را توضیح بفرمائید.

رئیس - آقای مهندس روحانی بفرمائید. مهندس روحانی (وزیر آب و برق) - منظور اختلافاتی

که در این جمله است و جناب عالی خوانند بد عبارت از درخواستی است که اشخاص میکنند برای استفاده از فلان رودخانه و آن رودخانه آب هم ندارد ولی سالی ۱۰ روز ۲۰ روز آب جاری است و می رود و در سند چنین ذکر میشود ما میخوام حل صدور چنین اسنادی را بگیریم احتمالاً ممکن است اختلافاتی باشد در دادگستری مطرح می شود و دادگستری رأی خواهد داد یعنی قاضی بهیچ وجه جلوش گرفته نمیشود و تاروژی که ملی شدن آب پیاده نشده رأی خواهد داد که حق با فلان کس است و حق دارد که روزی با سطل آب ببرد ولی ضرورتی ندارد که در متن نوشته بشود که مالکیت این آب با فلان کس است و خود از نوشتن کلمه مالکیت امساک میکنند و در ایشانرا صادر میکنند و آنها در این مدت توقف تا وقتی که ملی شدن پیاده نشده میتوانند آب خودشانرا ببرند مضاف بدانیکه طبق موادی که ملاحظه میفرمائید اختلافاتی که پیدا میشود راجع به حقایق در این دوره طبق نظر رئیس منطقه تو باید هر منطقه حل میشود و نظر او قطعی است اگر اختلاف راجع به حجم آب باشد راجع به مقدار آن باشد که از يك چشمه و يك منبع گرفته میشود این مواردی است که در آینده خواهد آمد و آنرا مدیر منطقه قضاوت میکند و رأی آن قاطع است و دیگری به دادگستری نمی رود بنده تصور میکنم با این توضیح روشن شده باشید.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۹ نیست؟ آقای دکتر کیان بفرمائید.

دکتر کیان - بنده در تبصره ماده ۹ عرضی دارم که قبلاً در اصل ماده پیشنهادی تقدیم کرده بودم و آن اصولاً این ماده یکی عوض شده است در اینجا در داخل گیومه در آخر تبصره نوشته شده است « حقایق مندرج در این سند طبق مفاد و مقررات قانون آب و نحوه ملی شدن آن در موقع خود به پروانه مصرف تبدیل میشود بدون اینکه از این بابت عنوان ادعائی قابل قبول باشد ». این جمله آخر ناظر است به مستأجرینی که در اجرای مرحله دوم قانون اصلاحات ارضی مستأجر شناخته شده اند و طبق مرحله اول قانون اصلاحات ارضی مالک شناخته شده اند برای تعیین میزان اجاره دو چیز ملاک است یکی زمین و یکی آب مسلماً وقتی که میزان مصرف آب تغییر پیدا می کند و اجاره مصرف مقید کمتر از آن اندازه ای که قبلاً

داشته فرق کرده است مسلماً باید میزان اجاره تغییر پیدا کند و اجاره باید تقبیل داده شود و این دومورد در اجاره هست و عاقل دیگری نیست یکی زمین و یکی آب که بهای اجاره ترا تعیین میکند و وقتی که در میزان نحوه مصرف مفید آب کاهش حاصل شود بنا بر این باید در میزان اجاره هم بهمان ترتیب تخفیف داده بشود در صورتیکه این حق از مستأجر گرفته میشود بدینیم مستأجر چه کسی است مستأجرین يك عده زارع هستند که بر اثر اجرای مرحله دوم قانون اصلاحات ارضی مستأجر شناخته میشوند و از يك خرده مالک يك زمینی را اجاره کرده اند بنا بر این از جهت اینکه این حق این ادعا در مراحل بعدی برای مستأجرین باقی بماند بنده پیشنهاد حذف جمله «بدون اینکه از این بابت عنوان ادعائی قابل قبول باشد» را دارم و تقاضا میکنم توجه فرمائید .

رئیس - آقای دکتر کیان پیشنهادتان را مرحمت کنید ، نظردیگری در ماده ۹ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد قرائت میشود .

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد منیمايد در تبصره ماده ۹ جمله (بدون اینکه از این بابت عنوان ادعائی قابل قبول باشد) حذف شود. دکتر کیان

رئیس - بنا بر این اول بماده ۹ با حذف این قسمت از تبصره رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. حالا با اضافه نمودن این جمله به تبصره ماده ۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. و حالا نسبت بماده ۹ بصورتیکه در لایحه هست رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۰ قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

بخش سوم - صدور پروانه مصرف

ماده ۱۰ - استفاده از منابع آب مذکور در ماده ۱۱ این قانون موکول به تحصیل پروانه مصرف است .

رئیس - نسبت بماده ۱۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده ۱۰ برای میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۱ قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۱ - وزارت آب و برق با سازمانها و شرکتهای ذی پس از کسب اطلاعات و رسیدگی بدرخواست مربوطه پس آب و صدور پروانه و اخذ تعهد لازم پروانه مصرف آب را از این حق تقدم بر اساس آئین نامه ای که به پیشنهاد وزارت آب و برق و وزارت کشاورزی تدوین و هیئت وزیران تصویب نمایند صادر میکند .

رئیس - نسبت بماده ۱۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۲ قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۲ - آئین نامه مربوط به درخواست مصرف آب و صدور پروانه استفاده منابع آب مذکور در ماده ۱۱ این قانون باید حاوی کلیه مقررات و شروط و تعهدات باشد و ضمناً در پروانه مصرف آب تاریخ شروع و اتمام و تعیین آبیاری اختصاصی و تاریخ استفاده از آن باید قید گردد .

رئیس - نسبت بماده ۱۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۳ قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۳ - هیچکس حق ندارد آبی را که اجازه نمود آنرا دارد بمصرفی بجز آنچه که در پروانه قید شده است ببرد و همچنین حق انتقال پروانه صادر را بدیگری نخواهد داشت مگر با اجازه وزارت آب و برق .

رئیس - در ماده ۱۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۴ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - پروانه مصرف آب مختص بزمین و مواردی است که برای آن صادر شده است مگر آنکه تصمیم دیگری بپس بدهد در منطقه اتخاذ شود و یا بهر علتی مسلم شود که مصرف مفید و اقتصادی نیست در این صورت وزارت آب و برق و نیز به ذکر عدل و ارائه دستورهای فنی بمصرف کنندگان اعلام میدارد هر که در ظرف مدت سه سال از تاریخ اخطار موزر مصرف نشده دستورهای وزارت آب و برق عمل ننماید پروانه مصرف آب منقضی میگردد .

تبصره - در صورت اعتراض بتصمیم وزارت آب و برق مرجع رسیدگی هیئت سه نفری مندرج در ماده ۷ این قانون است .

رئیس - در ماده ۱۴ نظری نیست؟ آقای دکتر الموتی بدهی داشتند بفرمائید .

دکتر الموتی - اینجا نوشته است پروانه مصرف آب مختص زمین است در حالیکه صنعت هم هست .

رئیس - آقای مهندس ظهیری بفرمائید .

مهندس ظهیری (معاون وزارت آب و برق) - در موقوع در بعضی موارد بعد از کلمه زمین افتاده است و درست با نظرات پروانه مصرف آب مختص بزمینی و مواردی مذکور است .

رئیس - نظردیگری در ماده ۱۴ نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۵ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

بخش چهارم - شرایط استفاده و نحوه مصرف آب

ماده ۱۵ - دارندگان پروانه مصرف ملزم میباشند که از ظرفیت مصرف غیر مفید آب اجتناب ورزند و معیاری اختصاصی مقرر شده خود را بحدی که این منظور را تأمین کند احداث نمایند .

رئیس - در ماده ۱۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۵ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۶ قرائت میشود .

میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۶ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۶ - مصرف مفید مصرفی است که تحت شرایط زمان و مکان (با توجه بد احتیاجات مصرف کننده و احتیاجات عمومی و امکانات) طبق مقررات این قانون تعیین خواهد شد. مصرف مفید با تغییر روشهای علمی و فنی قابل تجدید نظر است .

رئیس - در ماده ۱۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۶ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۷ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۷ - وزارت آب و برق مکلف است با توجه به اطلاعاتی که وزارت کشاورزی در مورد مصرف آب هر یک از محصولات کشاورزی در اختیار او قرار میدهد تدریجاً میزان اجازه مصرف آب در هر ناحیه با توجه بنوع محصول ، نوع خاک ، کیفیت اقلیمی تعیین و اعلام دارد .

رئیس - در ماده ۱۷ نظری نیست؟ آقای مهندس صائبی بفرمائید .

مهندس صائبی - در این ماده در سطر اول کلمه اطلاعی که غلط چاپ شده است که باید با اطلاعاتی که اصلاح بفرمائید. **مهندس ظهیری -** صحیح است اطلاعاتی که درست است و در موقوع چاپ اشتباه شده است .

رئیس - نظردیگری در ماده ۱۷ نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۸ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

بخش پنجم - آبهای مصرف نشده

ماده ۱۸ - وزارت آب و برق با توجه بتاریخ تسلیم درخواست در هر منطقه پس از رسیدگیهای لازم برای آبهای مشروح در زیر پروانه صادر میکند .

۱- آبپائیکه بدون استفاده مانده باشد .
 ۲- آبپائیکه بر اثر احداث تأسیسات آبیاری و سد سازی و زهکشی بوسیله سرمایه‌گذاری عمومی بدست آمده و می‌آید .
 ۳- آبهای زائد از مصرفی که بدریاچه‌ها و انبارمیریزند .
 ۴- آبهای حاصل از فاضل آبها .
 ۵- آبهای زائد از سهمیه شهری .
 ۶- آبپائیکه از تاریخ صدور پروانه تا سه سال بدون استفاده مانده یا دارنده پروانه یا جانشین او آنرا بمصرف مفید نرسانده باشد .
 ۷- آبپائیکه پروانه استفاده از آن بعلل قانونی لغو شده باشد .
 ۸- آبپائیکه بر اثر زلزله یا سایر عوامل طبیعی در منطقه‌ای ظاهر میشود .
رئیس - در ماده ۱۸ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
 بماده ۱۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۹ قرائت میشود .
 (بشرح زیر خوانده شد)
فصل دوم - وظایف و اختیارات
ماده ۱۹ - وزارت آب و برق موظف است بمنظور تأمین آب مورد نیاز کشور از طرق زیر اقدام مقتضی بعمل آورد:
الف - مهار کردن سیلابها و ذخیره نمودن آب رودخانه‌ها در مخازن سطحی و زیرزمینی .
ب - تنظیم و توزیع آب با ایجاد شبکه‌های آبیاری و لوله کشی .
پ - استخراج و استفاده مفید از آبهای زیر زمینی و معدنی .
ت - شیرین کردن آب شور در مناطق لازم .
ث - جلوگیری از شور شدن آبهای شیرین .
ج - بارور کردن ابرها .
چ - نظارت بر کیفیت و کمیت مصارف آب و بررسی کلیه منابع آبهای کشور .
ح - ایجاد تأسیسات آبیاری و تأسیس شرکتها و

سازمانهای آبیاری و هیئتهای اجرایی و کمیته‌های حفاظت در نواحی و مناطق مختلف .
خ - نظارت بر آبها بطور مستقیم یا غیر مستقیم بر بنی آبیاری خشکسالی .
د - انجام سایر اموری که موجب حسن اجرای این قانون باشد .
رئیس - در ماده ۱۹ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
 بماده ۱۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۲۰ قرائت میشود .
 (بشرح زیر قرائت شد)
ماده ۲۰ - گزارش کارکنان وزارت آب و برق بمنظور تابع و کارکنان وزارت کشاورزی و وزارت اصلاحات ررضی و تعاون روستائی (بنا بمعرفی وزیر کشاورزی و وزیر اصلاحات ررضی و تعاون روستائی) که بموجب ابلاغ مخصوص وزیر آب و برق برای اجرای وظایف مندرج در این قانون اتخاذ و بدادسراها معرفی شده باشند ، ملاک تعقیب متخلفین بوده و در حکم گزارش ضابطین دادگستری خواهد بود و تعقیب متخلفین طبق بندب از ماده ۵۹ قانون آئین دادرسی کیفری بعمل خواهد آمد .
رئیس - در ماده ۲۰ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
 بماده ۲۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۲۱ قرائت میشود .
 (بشرح زیر قرائت شد)
ماده ۲۱ - وزارت آب و برق میتواند در نواحی و مناطقی که لازم بداند برای استقرار نظم و اجرای این قانون سازمان پلیس مسلح آب ایجاد کند و وظایف پلیس مسلح آب که در اجرای این قانون دارای اختیارات ضابطین دادگستری میباشد طبق آئین نامهای که به پیشنهاد وزارت آب و برق تصویب هیئت وزیران خواهد رسید تعیین می‌گردد .
رئیس - در ماده ۲۱ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
 بماده ۲۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند

یکم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۲۲ قرائت میشود .
 (بشرح زیر قرائت شد)
ماده ۲۲ - وزارت آب و برق میتواند سازمانها و شرکتها را بمنظور تأمین آب و برق در صورت شرکت‌های بازرگانی یا با شرکت سازمانهای دیگر دولتی یا شرکتپائیکه سرمایه دولت تشکیل شده‌اند ایجاد نماید . اساننامه این شرکتها به پیشنهاد وزارت آب و برق تصویب کمیسیونهای آب و برق و وزارت و استخدام مجلسین خواهد رسید و شرکتهای مذکور از پرداخت حق الثبت و تمبر معاف خواهند بود .
 مقررات مزبور در مورد تغییر وضع سازمانهای تابع وزارت آب و برق شرکتهای بازرگانی قابل اجراء است .
تبصره - وزارت آب و برق برای اجرای این وظایف همچنین تعیین حوزه‌های آبریز مناطق و نواحی و تشریح تعیین اصطلاحات و عناوین مذکور در این قانون آئین نامهای لازم را بمنظور تصویب هیئت وزیران بموقع اجراء میگذارد .
رئیس - در ماده ۲۲ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
 بماده ۲۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۲۳ قرائت میشود .
 (بشرح زیر قرائت شد)
فصل سوم - آبهای زیرزمینی
ماده ۲۳ - استفاده از منابع آبهای زیرزمینی با استثنای مورد مذکور در ماده ۲۵ این قانون از طریق حفر هر نوع چاه و قنات در هر نقطه از کشور با اجازه و موافقت وزارت آب و برق باید انجام شود یعنی بعد از این هر کسی بخواهد چاه یا قنات بزند باید موافقت وزارت آب و برق را جلب کند در تبصره برای استفاده از چاه و سایر تأسیسات مجاز فقط صدور پروانه مصرف قید شده یعنی برای استفاده از آب قنات صدور پروانه مصرف لازم نیست در ماده قبلی در آنجا که پروانه قرار بود بدهند تمام آنها نوشته شده است جز آبپائیکه مشمول قنات میشود بنده خواستم ببینم آیا این نظر خاصی است که دارندگان قنات ملزم بگرفتن پروانه مصرف نیستند و اگر اینطور نیست توضیح بدهند اگر ملزم هستند چه لزومی داشت که برای استفاده از چاه همانطور که اینجا نوشته شده است در آنجا هم از قنات نام ببرند که آبهای بوجود نیاید خواستم فقط این مطلب را آقای وزیر آب و برق توضیح بدهند که منظور از این نسیان یا اشتباه با عدم توضیح چه بوده چون فردا دارندگان قنات بموجب این قانون

تبصره ۲ - جاهائیکه با توجه بتصویب نامهای بازرگانی قانون مصوب (۴۲ / ۷ / ۱۴) و قانون حفظ و حراست آبهای زیر زمینی و این قانون طبق تشخیص وزارت آب و برق غیر مجاز و بدون پروانه حفر شده یا بشود بدون پرداخت هیچگونه خسارت با حضور نماینده دادستان محل مسدود و عندالافتقا بر خواهد شد .
رئیس - در ماده ۲۳ نظری نیست ؟ آقای عباس میرزائی بفرمائید .
عباس میرزائی - این کلمه هیدروژئولوژی را برای آقای وزیر آب و برق زبان دان گذاشته‌اند یا برای روستائیان این مملکت ؛ اگر برای روستائیان است که باید زبان آنها هم نوشته شود و اگر برای این آقایان تحصیل کرده است که بنده حرفی ندارم .
رئیس - انشاء الله فرهنگستان يك لغتی برای هیدروژئولوژی در آینده پیدا خواهد کرد . آقای دکتر دادفر فرمایشی داشتید بفرمائید .
دکتر دادفر - نمایندگان محترم استحضار دارند قسمت قابل توجهی از آبهای مورد مصرف کشور ما آبهای قناتها هست بنده در ماده ۲۳ وقتی دقت کردم دیدم نوشته شده است استفاده از منابع آبهای زیرزمینی که از طریق حفر هر نوع چاه و قنات در هر نقطه از کشور با اجازه و موافقت وزارت آب و برق باید انجام شود یعنی بعد از این هر کسی بخواهد چاه یا قنات بزند باید موافقت وزارت آب و برق را جلب کند در تبصره برای استفاده از چاه و سایر تأسیسات مجاز فقط صدور پروانه مصرف قید شده یعنی برای استفاده از آب قنات صدور پروانه مصرف لازم نیست در ماده قبلی در آنجا که پروانه قرار بود بدهند تمام آنها نوشته شده است جز آبپائیکه مشمول قنات میشود بنده خواستم ببینم آیا این نظر خاصی است که دارندگان قنات ملزم بگرفتن پروانه مصرف نیستند و اگر اینطور نیست توضیح بدهند اگر ملزم هستند چه لزومی داشت که برای استفاده از چاه همانطور که اینجا نوشته شده است در آنجا هم از قنات نام ببرند که آبهای بوجود نیاید خواستم فقط این مطلب را آقای وزیر آب و برق توضیح بدهند که منظور از این نسیان یا اشتباه با عدم توضیح چه بوده چون فردا دارندگان قنات بموجب این قانون

هیچ تکلیفی برای گرفتن پروانه مصرف مفید ندارد.

رئیس - آقای مهندس ظهیری بفرمائید.

مهندس ظهیری (معاون وزارت آب و برق) -

بنده باید بعضی برسانم که در اصل لایحه تقدیمی دولت بدین شکل است که برای استفاده از چاه و قنات و سایر تأسیسات مجاز؛ بنظر بنده قنات در موقع جاب حذف شده است و استدعا میکنم اضافه شود.

رئیس - آقای مهندس اجوان فرمایشی داشتید بفرمائید.

مهندس اجوان - میخواستم عرض کنم این کلمه قنات در کمیسیون رد شده است اگر هم در لایحه تقدیمی دولت بوده نباید باشد.

رئیس - این که برخلاف ملی کردن آب است. آقای

مهندس روحانی بفرمائید.

مهندس روحانی (وزیر آب و برق) - همانطور که

فرمودند آب بطور مطلق از لحظه ای که روی زمین جاری

میشود با فرو میروند یک ماده ملی شده متعلق تمام ملت ایران

است ولی بنظر بنده کلیه چاه و سایر تأسیسات مجاز بقنات هم

میکویند معدنک تصریح این مطلب که قنات راهم بگذارید

اشکال ندارد بنظر بنده جواب مشکل جنابعالی این خواهد

بود اگر در یک قناتی در فصل تابستان آب جاری است و

زارعین برای اینکه کانال آب بندی شده یا نهی که میتواند

آب را با کمترین تلف شدن بمحل برساند بساختند و ما

تشخیص بدهیم که این با ۴۰ لیتر در ثانیه ۴۵ هکتار رازیر

کنت میرود و زیادت از نسق آنها است به آنها میگوئیم که

با ۴۰ لیتر شما باید ۴۵ هکتار سطح نسق داشته باشید که

باید ۴۵ هکتار کشاورزی کنید و باید سطح نسق را بالا ببرید

نگذارید که این آب هدر برود بزمین ترتیب مجبورشان می کنیم که

کانال هایشان را سد بندی کنند بابتون سازند جلوی هدر رفتن

آب را بگیرند در مقابل سطح زیر کشت زیاد خواهد شد و پروانه

باندازه آن قنات صادر میکنم ولی در چهل سال و ۵۰ سال آینه در این

مملکت قنات بمفهومه که امروز وجود دارد وجود نخواهد

داشت و اصلا مسئله قنات جانشین چاههای عمیق خواهد شد

اشکالی پیدا نخواهد شد.

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - بنده بازم یک توضیح از آقای وزیر آب

و برق میخواستم در مورد این تبصره ۲۰ بعد از تصویب قانون

ملی شدن آب مطالبی که ذکرش کاملاً صحیح است و نظارت

کاملاً دقیق بر آنها ممکن خواهد شد و آب بطوریکه در

این قانون ذکر شده بمصرف واقعی و حقیقی خود

به این طریقی که در این قانون ذکر شده مصرف

مفید برسد اما در گذشته که جنین وضعی وجود

نداشته و خودمان معتقدیم که هر چه و هر چه در مصرف آب وجود

داشتند و مقدار زیادی در این امر سرمایه گذاری شده است بنظر

بنده اینجا باید ارفاقی در نظر گرفته شود ممکن است در مناطقی

چاههایی واقع حفر شده باشد مفید هم باشد اینها سرمایه گذاری

شده جناب آقای مهندس روحانی ممکن است واقعا یک

بمناسبت وضعی که در مملکت وجود داشته رفته چاههای زده و

آب استفاده میکند احتمالاً هم ممکن است متوجه تصویب

نبوده است چرا اینگونه چاهها واقعا مسدود بشود این

سرمایه گذاری در مملکت است باید استفاده شود یک راه

منطقی باید مورد توجه قرار گیرد یک جای که صد هزار

دویست هزار تومان خرجش شده است باید مورد استفاده قرار

بگیرد و نباید مسدود بشود بنظر بنده باید یک ضابطه ارفقی

باشد ولی اگر یک چاهی حفر شده و واقعا بحد مملکت

تصغیر مطلب دیگر است بنده معتقدم که بر گردن چاه دار

صحیح نباشد تصرف کنید بهتر است از اینها استفاده کنونی

و آبیاری کنید.

رئیس - آقای مهندس ظهیری بفرمائید.

مهندس ظهیری (معاون وزارت آب و برق) -

باید عرض جناب آقای دکتر الموتی برسانم اولاً این تصویب

که اینجا نامی از آن برده شده ذکر تاریخ و شماره اش هم شد

یک تصویب نامه قانونی است که جای گزین قانون است چه

در هر منطقه ای که سطح آبهای زیر زمینی پائین میرود

مقداری از این آبها مصرف میشود در آنجا منطقه محصور

ممنوعه آگهی شده است و در جرایم با اطلاع عموم رسیده

اشخاص بعداً در اینجا چاههایی حفر کرده اند این چاهها

موجب شده در آب استخراجی سایرین که صاحب پروانه

نکته حاصل شده است که مطابق این قانون باید مسئله

نداشتند و اگر نخواهیم از این چاهها بهره برداری

نکردند عملاً واحد ماشکی میشود که اکثر آن در ملک غیر است

باید بخواهیم بهره برداری را بدین غیر واگذار کنیم اسباب اشکال

حرفه شد برای صاحب چاه و صاحب ملک و بنابراین بدان

نیت که ملاحظه فرمودید به تصویب کمیسیونها رسید و رافع

بناکاران دولت هم هست.

رئیس - فرد دیگری در ماده ۲۳ نیست؟ (انتهای

تیماری میگیریم ماده ۲۳ خواهش میکنم خانمها و

آقایان که موافقت فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده

۲۴ فرمایند.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۴ - وزارت آب و برق مجاز است در مناطقی که

زیرزمینی غنی و قوی معلوم شود که سفره آب زیر زمینی

در زیر زمینها اشکال دیگر باین میروند همچنین در مناطقی

که در جبهه آبیاری جمع و استفاده از آبهای زیر زمینی

سختی کردن آب در ناحیه ای از طرف دولت نباید اجرا

شود. حدود جغرافیایی مشخص حفر چاه عمیق یا نیمه عمیق

باید در ممنوعه قرار گیرد و رفع این ممنوعیت منوط به اجازه

مجلس است.

رئیس - در ماده ۲۴ نظری نیست؟ آقای دکتر

مشهدی بفرمائید.

دکتر اسفندیاری - در مورد تبصره ۲ ماده ۲۳ جناب

آقای وزیر آب و برق و معاون ایشان توضیح دادند در مورد آن

تصویب در هر چه که صلاح دانستند نقاط ممنوعه و با محدود

نماید مناسبت است باید عرض کنم که آبهای زیر زمینی در تمام

نقاط مورد مطالعه قرار نگرفته است در تمام مملکت این

نقشه مراتب شود و بعداً نقاط ممنوعه یا محدود یا آزاد

نقشه شود و در نقاط حرمی که رسیدگی زیر زمینی شد این

نقشه در ماده ۲۴ اجرا نگشته است که در مناطقی که

تصویب و برای هر چه قانون ملی شدن آب را پیاده کنند

باید چنانکه در اثر زیاد مصرف آب باین میروند از حفر چاه

تصویب ممنوعه قنات برای آینده جلوگیری شود چاههای

موجود بقنات موجود آبهای زیر زمینی را میآورند بیرون

بنابراین باید فکری بحال حاضر هم کرد نه اینکه میگوئیم

در آینده اجازه نخواهیم داد چاهی بزندانم چون در شوروم

است پیشنهادی نمیتوانم بدهم اگر ممکن است در اینجا اصلاح

شود والا در مجلس سنا اضافه شود و اگر جناب رئیس اجازه

بدهند اینجا در نظر گرفته شود که بعد از جمله از حفر چاه عمیق

یا نیمه عمیق با قنات را ممنوع سازد بعد از ممنوع کلمه محدود

اضافه شود در جاهایی که مطالعات آبهای زیر زمینی را بعمل

میآوریم والا آبها با لوبائین میروند مثل زرنند کرمان که چاههای

عمیق و نیمه عمیق زدنند لوبی مقدار آب متأسفانه بسیار کم است

حال چون خوشبختانه بارندگی زیاد بوده است ممکن است

سطح آب بالا نیاید و در منطقه کرمان بطور کلی چون آب کم است

این باید مورد توجه قرار گیرد ولی تقاضایی که دارم این است

که اگر امکان دارد توجه شود در اینجا اصلاح بشود چون به

نفع آن منطقه و محصولات کشاورزی و صنعتی آن خواهد بود

و اگر امکان ندارد در مجلس سنا اضافه شود.

رئیس - آقای دکتر اسفندیاری اضافه کردن در مجلس

شورای ملی که صحیح نیست (دکتر اسفندیاری) عرض کردم در مجلس

سنا اضافه کنند. آقای دکتر کیان بفرمائید.

دکتر کیان - این ماده ۲۴ بنظر بنده مسئول اجرائی

ندارد زیرا در مناطقی که بعلت کاهش آبهای زیر زمینی منطقه

محدود یا ممنوعه اعلام شده است معبد اشخاص اقدام به حفر چاه

کردند و وقتی هم بمقامات مسئول زاندا مروری و وزارت آب و

برق مراجعه کردند نتیجه نگرفتند کما اینکه در شهر ضاعین این

موضوع شده است و با اطلاعاتی که سر کاردار بدجناب آقای وزیر آن

منطقه را ممنوعه اعلام کرده اید با وجود ممنوعیت اقدام به حفر شده

است مردم مدعی شده شکایت کرده اند این از مواردی است که

رسیدگی فوری می خواهد یعنی باید وزارت آب و برق بلافاصله

اقدام بجلوگیری از حفر کنند، در این ماده معلوم است

مجری این ماده کی است وند نحوه اجرای آنرا نشان میدهد

خواهش میکنم لاًقل توضیح بفرمائید و مسئول این کار را

بمجلس معرفی بفرمائید که مردم به چه کسی باید مراجعه کنند

که جلوی حفر آبهای غیر مجاز را بگیرند.

رئیس - آقای مهندس ظهیری بفرمائید.

مهندس ظهیری - در فصل ۸ تخلفات و جرائم تقریباً

مجازات برای اشخاصی که اقدام بحفر چاههای غیر مجاز

می کنند در نظر گرفته شده و بعد هم چاه مسدود یا پر میشود در فصل تغلفات در ماده ۶۰ میگوید اشخاص زیر به پرداخت دو هزار تا پنج هزار ریال یا از ۲ ماه تا ۶ ماه حبس تأدیبی یا به هر دو مجازات بر حسب مورد محکوم خواهند شد در ماده ۶۰ در پاراگراف ۶ گفته هر کس از مقررات مندرجه در پروانه مصرف آب تخلف نماید، پس ملاحظه میفرمائید ضمانت اجرائی در این قانون در نظر گرفته شده است.

دکتر گیان - مسئول جلوگیری در اول ژاندارمری است.

مهندس ظهیری - پلیس آب است.

دکتر گیان - پلیس آب که در همه جا نیست.

رئیس - نظر دیگری نسبت بماده ۲۴ نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۲۴ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵ - احداث چاه در هر محل و استفاده آب آن برای مصرف خانگی و شرب و بهداشتی و باغچه تا ظرفیت آبدی ۲۵ متر مکعب در شبانه روز مجاز و احتیاج بصورت پروانه حفر ندارد وزارت آب و برق در موارد لازم میتواند از این نوع چاهها بمنظور بررسی آبهای منطقه و جمع آوری آنها و مصرف آن بازرسی نماید.

تبصره - در صورتیکه حفر این قبیل چاهها موجب کاهش یا خشک شدن آب چاه و یا قنات مجاور گردد وزارت آب و برق میتواند در صورت عدم توافق مالکین بشکایت شاکی رسیدگی و در صورت احراز این موضوع چاه جدید را مسدود و یا از حفر و بهره برداری آن جلوگیری نماید.

رئیس - در ماده ۲۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۲۵ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۶ - تا زمان اجرای ملی شدن آب در هر ناحیه یا منطقه حق هر یک از صاحبان اراضی از چاه یا قنات مشاع

و مشترک متناسب با نسبهایی است که برای حفر چاه با قنات و احداث تأسیسات پرداخته یا توافق نموده اند و در صورتیکه با زیاد آب، آب موجود بنسبت سهامشان تقسیم یا بون بنی خواهد شد.

رئیس - در ماده ۲۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۲۶ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۷ - دارندگان پروانه چاه مسئول جلوگیری آلودگی آب داخل چاه میباشند و موظفند طبق مقررات بنامی عمل نمایند.

رئیس - در ماده ۲۷ نظری نیست؟ آقای مهندس ظهیری فرمائید.

مهندس فیروز عدل - بنده موقعیکه این طرح شور اول مطرح بود پیشنهاد کرده بودم که بعد از کسب قنات هم اضافه شود چون عقیده بنده بر این بود که در روستاهای ما آب آشامیدنی مردم از قنات تأمین میشود و وجود اینکه این مطلب در کمیسیون مطرح شد و بنده دولت هم موافق بودند مورد موافقت کمیسیون قرار نگرفت و استدلال این است که اگر کسی آنقدر استطاعت مالی دارد که بتواند قناتی بطول ۶۰، ۷۰ کیلومتر حفر بکند به بهمان اندازه این شخص بر عایت اصول بهداشتی توجه میکند چون اغلب آقایان ملاحظه میفرمایند که این چاه در همد جای ایران در شان باز است و اغلب معلومگر بچ حیوانات و یا چه بسا مرکز فجایع است و مشکلاتی ایجاد میکند بنابراین بنده اعتقاد دارم که کلمه قنات هم اضافه نشود.

رئیس - آقای روحانی بفرمائید.

روحانی - بنده بنظر عملی نیست چون قنات با مواردی است که ممکن است یک مالک یا دو مالک داشته باشد یکجا ممکن است ۳۰۰ تا ۴۰۰ نفر مالک داشته باشند و مشکلاتی برای کسب مردم بوجود بیاید و چنین مطلبی اگر عنوان بشود ایجاد اشکال خواهد کرد.

رئیس - آقای دکتر گیان بفرمائید.
دکتر گیان - بنده با این پیشنهاد مخالفم.
مهندس ظهیری - اجازه بفرمائید بنده توضیح بدهم
رئیس - بفرمائید.

مهندس ظهیری (معاون وزارت آب و برق) - بنده بعنوان عرض آقایان برسانم که در لایحه تقدیمی دولت قانون بود ولی در کمیسیون بحث شد و آقایان گفتند چون کثرت آنها حدوداً ۷۰، ۶۰ کیلومتر طول دارند و متعلق به مالکین متعددی است و این پیشنهادی که در لایحه شده ایجاد اشکال خواهد کرد و چون منظور ایجاد می نمود این بود که در کمیسیون کلمه قنات را لازم ندانستند و حذف کردند بر حال آقایان لازم می دانند بسته به رأی محترم آقایان است که این کلمه قنات در لایحه باشد یا نه بهر حال در لایحه تقدیمی دولت این کلمه قنات بود.

رئیس - آقای مهندس عدل حالا اصرار دارید که این پیشنهاد مطرح بشود.

مهندس عدل - بنده اصراری ندارم و پس میگیرم
رئیس - بنابر این بماده ۲۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۸ - دارندگان پروانه های صادره پس از اعلام سرنگ شدن آب در هر منطقه به بیخ عنوان مجاز به آب فروشی بستند مگر اینکه پروانه بنام شرکت تعاونی روستائی و یا شرکت سهامی زراعی صادر شده باشد که در این صورت مجاز است تا بخواهد شرکت بفروشد.

تبصره - در مورد چاههایی که قبل از تصویب این قانون صدور مجاز احداث شده اند و ظرفیت استخراج آب آنها بیش از میزان مصرف مفید صاحبان پروانه مسدود و یا بارانه خواهد و قرائت قبل از تصویب این قانون برای موزکشاوری و صنعتی و با شهری مصرف مفید آنهاست. برای مصرف کنندگان آب مازاد با توجه سفیرات مربوط پروانه جداگانه صادر خواهد شد و

نرخ آب با رعایت هزینه های جاری و استهلاکی طبق معیارهای وزارت آب و برق با احتساب بهره تا ۸٪ نسبت به سرمایه در طرف مصرف کننده صاحب چاه پرداخت می شود و در صورتیکه مصرف کنندگان از پرداخت منظم بهای آب خودداری کنند طبق ماده ۵۳ این قانون با آنان رفتار خواهد شد.

رئیس - در ماده ۲۸ نظری نیست؟ آقای دکتر اسفندیاری بفرمائید.

دکتر اسفندیاری - در تبصره ۲۸ بهره نسبت به سرمایه را تا ۸٪ معین کرده با معیارهایی که وزارت آب و برق تعیین کرده و این معیارها را در خود ماده ۵۳ ذکر شده: « برای کلیه مصرف کنندگان پنج سال یکبار با توجه به هزینه های شامل مدیریت و نگهداری و تعمیر و بهره برداری و هزینه استهلاک و بهره سرمایه تعیین می کند و یکبار هم در تبصره ۳ همین ماده باز نسبت به بهره سرمایه تذکر داده شده است اینجا من عقیده ام این است که با احتساب بهره تا ۸٪ حذف شود مگر این که خود وزارت آب و برق از این جهت بهره برداری کنند که از میزان صدی هشت به بالا خودش هم نظر نداشته باشد دستش بسته باشد اگر این نظر هست من پیشنهادی ندارم و اگر این نظر مطرح نیست بنده پیشنهاد حذف این ماده را دارم.

رئیس - آقای مهندس ظهیری بفرمائید.

مهندس ظهیری (معاون وزارت آب و برق) - بنده باید عرض آقای دکتر اسفندیاری برسانم که این قسمت ناظر بفروش آب چاه صاحبان چاههای خصوصی است که اگر یک صاحب چاه خصوصی اضافه بر مصرف خودش آبی داشته باشد بفروشد و یک ضوابطی هم برای فروش آب باشد و بهره سرمایه را هم ما معین کردیم که تقریباً در روابط مردم با مردم ضوابطی در این مورد باشد در ماده ۵۳ هم که اشاره فرمودند آن ناظر بر کلیه تأسیسات آبیاری است که بعداً ایجاد میشود و بیشتر مربوط بتأسیساتی است که از طرف دولت اداره و بهره برداری میشود محققاً بهره از ۸٪ اضافه نخواهد بود ولی ذکرش را ضروری ندانستند و در کمیسیون بحث شد و آقایان فرمودند دولت دستش باز باشد و از ۸٪ بهره کمتر منظور کند و بیشتر نشود.

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - بنده نسبت به این تبصره روشن نیستم امیدانم اگر یک کسی جاه آبی داشته باشد و تشخیص بدهد که آب زیاد دارد اختیار دارد که آب را بفروشد یا اجبار دارد؟ یعنی اگر دو همسایه شریک شده و سرمایه گذاری کرده و جاهی حفر کرده اند وزارت آب و برق میگوید که آب زیاد است و این را بدهید به این قسمت میخواهم بدانم این را اجبار دارد یا اختیار، بفرمائید این چه وضعی پیدا خواهد کرد، چون ممکن است قرارداد باعث اختلاف شود و مالک جاه بگوید جاه را من حفر کردم در حالی که خودم بحد کافی آب ندارم ولی وزارت آب و برق با یکی از سازمانها میگوید که نه خیر آب زیاد داری و باید به همسایه هایت هم بدهی، این را اختیار دارد یا اجبار؟

رئیس - آقای مهندس روحانی بفرمائید.

مهندس روحانی (وزیر آب و برق) - منظور و روح قانون این است که اسپیکولاسیون و احتکار آب و در اختیار گرفتن آبها بوده است بسیاری از دارندگان جاهها کمتر آب میفروشند به همسایه مجاورشان و در زمینه همان مطلبی که فرمودید یک سرمایه عملی در آنجا حبس شده و رویش خرج شده یک تلمبهای هم رویش گذاشته اند بجای اینکه دوباره صد هزار تومان یا دو صد هزار تومان خرج بکنند و یک جاه حفر کنند و تلمبه بگذارند اجازه دارند که آب آن جاه را بفروشند و بپسره سرمایه را هم قید کرده ایم که معلوم شود قصد سود و استفاده نیست چون بانک کشاورزی الآن بهره اش ۶٪ است و حتی در شرکت تعاونی کمتر از این هم میشود این است که ما اجازه داریم که بفروشند و از این راه استفاده بدهند مملکت هم بشود و اجباری نیست (دکتر الموتی - اگر حاضر نشد چکار میکنید؟) اجباری نیست و در اینصورت ما پروانه صادر میکنیم و یک جاه دیگر میزنند ولی مالک مجاز است چون ما در ماده قتل ممنوع کردیم فروش آبرو اینجاست که ما بپسره هشت درصد با معیارهای وزارت آب و برق که شامل استهلاک هم هست (حی - استهلاک را بفرمائید چند درصد؟) استهلاک درصد ندارد مدت عمر سالم دستگاه است و جزو آن هشت درصدی که اینجا گذاشتیم نمیشود.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۲۸ نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۲۸ خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۲۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۹ - وزارت آب و برق موظف است بنا بر تقاضای درخواست کننده و بمنظور راه نمائی فنی و علمی متخصصین خود را بمحل اعزام و امکان حفز جاه یا قنات را از لحاظ فنی، اقتصادی مورد بررسی قرار داده و راه نمائی کند و بنجاه در هزینه کارشناسی بعداً متقاضی خواهد بود.

تبصره - شرکت های تعاونی روستائی و شرکتهای سایر نواحی بجای ۵۰٪ فقط ۲۰٪ هزینه کارشناسی بردارن خواهند نمود.

رئیس - در ماده ۲۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۲۹ خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۲۹ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۰ - در مواردیکه آب شور و یا آب مخلوط، املاح معدنی غیر قابل مصرف با آب شیرین مخلوط شود وزارت آب و برق میتواند مجرای آب شور یا مخلوط با مانع را مسدود نماید و در صورتیکه این کار از لحاظ فنی امکانپذیر نباشد جاه یا مجرا را بدون پرداخت خسارت عندالافتاء مسدود یا منهدم نماید.

رئیس - آقای پروفیسور مخبر فرهمند بفرمائید.

پروفیسور مخبر فرهمند - در اینجا بنظر بنده این خیلی مبهم است آنچه که مربوط میشود به آبهای معدنی چشمههایی که طبی از آن استفاده میشود اگر ممکن باشد بطوری باید ماده تنظیم شود و الآن چون وقت گذشته است که آقای دکتر اقتصادبازی فرمودند در مجلس سنا یک نوعی بود که تکلیف چشمه های آبهای معدنی روشن شود چون طبیعتاً در جوار این چشمه ها آب معدنی است اینها اگر

عین آن چشمهها را مسدود کنند اصلاً آنوقت شما دولت را بپسرایه وامانات طبی و یک سرمایه ملی محروم خواهید کرد (صحیح است).

رئیس - آقای مهندس ظهیری بفرمائید

مهندس ظهیری - باستحضار جناب آقای پروفیسور پیرسایند شود منظور از این چشمههایی است که قاعدتاً با مجوز شدن آب شیرین موجب میشوند که کیفیت آبها تغییر کند مثلاً در اکثر رودخانههایی که الآن بندر یا میریزد این رودخانهها رودخانه آب شیرین هستند که در اثر همجواری این چشمه های آبهای شور و چشمه های آب معدنی و املاح دیگری که هستند بکلی کیفیت آب رودخانهها تغییر میکند در مصرف آب و الا چشمههایی که طبی هستند و مخلوط میشوند و چشمههایی که دارای آب معدنی که قابل استفاده و بهره برداری هستند مطلقاً نظیر این نیست که این چشمهها از آب رود مخصوص که آب این نوع چشمهها زیاد نیست و برای بهره برداری در حال حاضر استفاده میشود و علی الاصول چشمه های آب معدنی مورد استفاده است و بهره برداری میشود یعنی اینکه نباید نگاه کرد که آب این نوع چشمهها وارد آب چشمه های شیرین بشوند و در مورد این چشمهها ممکن است همیشه تعجب نداشته این چشمهها آب آنها را با آب شیرین ترکیب کند که اضافه شدنشان با آب شیرین ضدمعاد مصرف بجای شیرین نزنند.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۳۰ نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۳۰ خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۳۰ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۱ - برای جلوگیری از اتلاف آب زیر زمین در صورتی که در فصولی از سال که احتیاج بپسره برداری از سایر زمینها باشد دارندگان پروانه جاههای آرتزین در صورتی که در وقت گذشته در مورد آن اقدام کرده اند باید در وقت شیر و در پیچ از تخلیه دائم آب زیر زمین جلوگیری نمایند.

رئیس - در ماده ۳۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی

میگیریم بماده ۳۱ خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۳۱ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۲ - در جاههای آرتزین که از آنها آب زیر زمینی بخودی خود از سطح زمین خارج میشود و در جاههای نیمه آرتزین که در آنها سطح ایست آبی بالاتر از سطح اولیه بر خورد آب است دارندگان پروانه جاه مکلفند بوسیله پوشش جداری و یا طرز مناسب دیگری بشخص وزارت آب و برق از نفوذ آب مخزن تحت فشار در قشرهای دیگر جلوگیری نمایند.

رئیس - در ماده ۳۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۳۲ خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۳۲ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۳ - هر جاه باید مجهز بوسائل اندازه گیری سطح آب و میزان آب استخراج شده باشد دارندگان پروانه مکلفند منظملاً گزارش مقدار آب مصرف شده را طبق معیارهای وزارت آب و برق بدهند.

تبصره - وزارت آب و برق مجاز است در موارد لازم برای اندازه گیری آب قنات و وسائل اندازه گیری را ببزند خود تعمیم نماید. حفظ و نگهداری و وسائل اندازه گیری بده آب قنات با اداره کنندگان قنات خواهد بود.

رئیس - آقای دکتر اسفندیاری بفرمائید.

دکتر اسفندیاری - در ماده ۳۳ اینجانب نوشته است که جاهها مجهز بوسائل اندازه گیری سطح و میزان آب باشد و استخراجش منظملاً باید گزارش شود ولی منبع گزارش در این ماده گفته نشده من عقیده ام این است که از قلم افتاده چون دوتا وزارت آب و برق میبایستی پشت سر هم ذکر شود فکر میکنم جایخانه از قلم انداخته است باید گفته شود طبق معیارهای وزارت آب و برق بوزارت آب و برق بدهند و این قسمت باید اینجا اضافه شود چون گزارش آب را که

بوزارت کشاورزی یا وزارت اصلاحات ارضی نمیدهند باید این جمله وزارت آب و برق اینجا اضافه بشود که گزارش را بوزارت آب و برق بدهند.

رئیس - آقای پروفیسور مخبر فرهمند بفرمائید
پروفیسور مخبر فرهمند - بنده از همینجا عرض میکنم فقط میخواستم مشخص بشود هر چند وقت یکمرتبه باید این گزارش را بدهند هر روز، هر هفته یا هر ماه؟
رئیس - آقای مهندس روحانی بفرمائید.

مهندس روحانی - این گزارش را مثلاً هر سه ماه یا هر ماه یک دفعه تهیه میکنند چون ما که بدخواه مردم نیستیم که بگوئیم هر نایبهای یک باز گزارش بدهند خوب طبیعی است که این بیچاره که نمی تواند مردم گزارش بدهد بنظر بنده هر ۶ ماه یکبار یا هشت ماه یکبار یا سالی یکبار گزارش بدهد کافی است ولی برای تعیین اینکه چقدر از این آب زیر زمینی در این ناحیه مصرف شده لازمه اش این است که هر چند وقت یک گزارشی از مصرف آبش بدهد و بهترین کس برای تشخیص آب مصرف شده خود استفاده کننده است و آن توضیحی که بوزارت آب و برق بدهد بنظر من احتیاج به گذاشتن دو تا وزارت آب و برق پشت سر هم نیست و منظور وزارت آب و برق و مؤسسات وابسته بوزارت آب و برق است.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۳۳ نیست؟ (انظاری نشد) ماده ۳۳ رأی میگیریم خامها و آفایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۴ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۴ - اشخاص حقیقی و حقوقی که حرفه آنها حفاری است و با وسائل موتور اقدام بحفر چاه یا قنات مینمایند باید پروانه حفاری از وزارت آب و برق تحصیل کنند و بدون داشتن پروانه حفاری مجاز به اقدام حفاری با وسائل موتور نخواهند بود.
اشخاص مذکور موظفند کلیه شروط مندرج در پروانه حفاری را رعایت کنند و در صورت تخلف پروانه حفاری آنها

برین است (صحیح است) ولیکن ما چرا همه این کار خوب را خود خواهی یا غرض یا جاه طلبی و فقط برای این که این فکر خودم هستیم همه ملت را خاطمی و خائن میشریم چه در هر چه وزارتخانه، خودمان قانون را تخطئه میکنیم (آرین) بنده این ماده و هر قانونی که نوشته شده بدون چه تشریفات قانونی مخالفم (صحیح است).

دکتر زعفرانلو - ما چیزی نفهمیدیم و نفهمیدیم بیژان چیست.
رئیس - آقای رامبد پیشهاد حذف دارید؟

رامبد - بنده پیشهاد حذف جمله « بدون هیچگونه تشریفات قانونی » را دارم و پیشنهاد را تقدیم کردم.
رئیس - پیشنهاد آقای رامبد این است که جمله « بدون هیچگونه تشریفات قانونی » از سطر ماقبل آخر ماده ۳۴ حذف شود، بنابراین بنده ماده ۳۴ میماند که در ضمن ماده ۳۹ است به آن اخطار می شود و نسبت به پیشنهاد حذف باید رای بگیریم.

دکتر یزدان پناه - اجازه بفرمائید آقای وزیر آب و برق توضیح بدهند
پزشکپور - اصلاً اسم وزارت آب و برق را بگذارند وزارت بدون تشریفات قانونی!

رئیس - آقای مهندس ظهیری بفرمائید.
مهندس ظهیری (معاون وزارت آب و برق) - بنده به استحضار جناب آقای رامبد برسانم و خیال میکنم که نمایندگان محترم به این امر واقفند که آن در مملکت پیشیندهای هستند سودجو که برای منافع شخصی خودشان ...

از سطر ماقبل بعضی کارمندان دولت هستند که سودجو هستند سزاوارند که در هر طبقه هم خوب است و هم بد، سزاوارند که در کمیسیون هم کارمندان را ببرند کم چون کثرت کارمندان دولت اکثریت نزدیک به تمامشان افراد بیسوادند (رامبد) - اکثریت ملت هم همینطورند ملت را چه کاری که بکشیم که پشت و پناه انقلاب است) بنده بهر حال چه سبب این کار حفاری جاهلها که یک کاری است تازه و سزاوارند که در کمیسیون بواسطه ندانستن دانش و سرمایه و ... استفاده کردند و موجب شدند که عده زیادی از

کشاورزان این مملکت فریب بخورند و سرمایه و هستی شان از دست برود روی این اصل پیشنهاد شد در کمیسیون آقای رامبد و متوجه شدند برای اینکه جلوی این عده ای که بداند این کار آگاهی و وقوف ندارند برای عده ای که خدای نکرده نمیگویم صد درصد نظرشان سودجویی است بلکه میخواهند با سرمایه مردم و بخصوص کشاورزان بازی کنند اگر کسی آمد دست بدین عمل زد یعنی آمد بدین عاقلان خدای نکرده این که اطلاعی از این کار داشته باشد و رفت با عده کشاورزان

فرض بفرمائید شهربار باور امین را فریب داد که من میتوانم برایشان جاهلترم چون بنده نظایرش را زیاد دارم افسوس که آقای سعیدوزیری الان در جلسه حاضر نیستند تا بدجنابعالی توضیح بدهند الان در ابواب عده زیادی آمده اند و از بسا ناک کشاورزی مبلغی وام گرفته اند و با حفاری بدون اینکه صلاحیت این کار را داشته باشد این وامها را گرفته و جاهی که زود جاه کج است اطلاع و دانش و بصیرت نداشته تمام سرمایه زراعتی از دستشان رفته و جنابعالی مطلقاً راضی نیستید بدین کار بنا بر این بایستی این ماده یک کمی حد باشد خود جنابعالی هم تصدیق میفرمائید ولی گاهی مثل بنده تحت تاثیر احساسات قرار میگیرید و حق هم دارید (رامبد) - هیچ چنین چیزی نیست وقتی که ما مورد مردم تجاوز میکند دچار احساسات میشوم برای خاطر یک دزد در آذربایجان نباید این کار را بکنیم، قانون را برای ملت میگذرانید. بهر حال آنها هستند اگر چنین اشخاصی که جنابعالی فرمودید و اسمی هم رویشان گذاشتید که بنده مجدداً از تکرار خودداری میکنم اجازه بفرمائید بدین صورت از دستشان گرفته شود.

رامبد - در مملکت ایران قانون حاکم است نه ما مورد دولت. **مهندس ظهیری** - بهر حال اینهم قانون است و جنابعالی اجازه میدهد بدون تصویب مجلس اگر عمل میشد صد درصد فرمایش جنابعالی تأیید میشد ولی این را آوردیم خدمت شما همین جمله ای را هم که جناب آقای پزشکیپور میفرمایند اگر تصویب بفرمائید قانون است کماینکه ...

رئیس - آقای مهندس ظهیری اجازه بفرمائید رأی بگیریم. بنابراین بنده میماند برای آخر ماده ۳۹ نسبت به ماده ۳۴ بدون جمله « بدون هیچگونه تشریفات قانونی » رأی

می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد (احسن ، احسن) حالا برای اضافه کردن جمله « بدون هیچگونه تشریفات قانونی » زای می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش می کنم قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. ماده ۳۵ فرآینت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۵ - هرگاه دزائر حفر جاه یا قنات جدیدی آب چاه یا قنات مجاور تقصان یابد و یا خشک شود در صورتیکه برای صاحب چاه یا قنات مجاور استفاده از آب چاه یا قنات جدید ممکن باشد مقدار آب سابق او در قبال شرکت در هزینه بهره برداری به تشخیص وزارت آب و برق از چاه یا قنات جدید تأمین خواهد شد و الا صاحب یا صاحبان چاه به قنات جدید باید خسارات صاحب یا صاحبان قنات یا چاه را که میزان آن از طرف وزارت آب و برق تعیین میشود بپردازند و در صورت استنکاف از تأدیبه خسارت مزبور طبق مقررات قسمت آخر ماده ۵۳ قابل وصول میباشد .

تبصره - ملاک تعیین میزان آب یا خسارت معدل پنجسال اخیر مصرف مفید آب قنات یا چاه در دوران بهره برداری است و ساعات بهره برداری دزسال بر حسب شرایط اقلیمی نقاط مختلف کشور و دوره کشت و آبیاری طبق نظر کارشناس وزارت آب و برق تعیین میشود .

رئیس - نسبت به ماده ۳۵ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) به ماده ۳۵ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۳۶ فرآینت می شود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۶ - وزارت آب و برق و مؤسسات و شرکتهای آبیاری تابع میتوانند آب دنگها و آسیابهای را که موجب نقصان آب و یا اختلال در امر تقسیم آب میشوند بترتیب مقرر در ماده ۵۰ خریداری نمایند .

رئیس - نسبت به ماده ۳۶ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) به ماده ۳۶ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۷ فرآینت می شود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۷ - قنات یا چاهی که چهار سال متوالی بار یا بعثت نقصان فاحش آب عمال مسلوب المنفعه تشخیص شود مالک یا مالکین آن با اعلام کتبی وزارت آب و برق در مدتیکه از یکسال تجاوز نشماید نسبت بدائر کردن قنات یا چاه اقدام نمایند مشروطه که تشخیص و مجازا جزء منابع ملی شده محسوب میشود وزارت آب و برق میتواند چاه یا قنات متروکه را از آن مورد استفاده قرار دهد و یا اجازه بهره برداری آنرا بدیگری واگذار نماید و عندالافتضا اجازه حفر چاه یا قنات در حریم چاه یا قنات متروکه صادر نماید .

رئیس - در ماده ۳۷ نظری نیست ؟ آقای دکتر کین فرمایند .

دکتر کین - از همکاران محترم تمنای می کنم بدقت اخیر ماده ۳۷ توجه فرمایند. ماده ۳۷ ناظر بر این است که اگر قنات یا چاهی چهار سال متروکه ماند و بعد از یکسال هم نتواند آبش جاری شود جزء منابع ملی شده اعلام بشود و وزارت آب و برق میتواند رأسا به احیای آن اقدام کند یا بدیگری اجازه بدهد پیشنهاد بنده این است اگر وزارت آب و برق قبل از صدور اجازه بهره برداری باشخاص یا قبل از اینکه خودش رأسا اقدام کند اتفاق بر اثر تغییرات آب و هوا یا این قنات بالا یا بدو قابلیت استفاده پیدا نماید هیچ دلیل ندارد که این قنات از مالکیت مالک یا مالکین خارج بشود و جزء منابع ملی منظور بشود در صورتیکه اجازه بهره برداری بکسی داده نشده قبل از صدور اجازه به چه دلیل ما از اختیار مالک خارج کنیم این قنات را ؟ در حالیکه هیچگونه اقدامی وزارت آب و برق نه خودش و نه دیگری نکرده است در این مورد استثنائی که در طبیعت هم نظیرش زیاد دیده شده بنده خودم ناظر بودم که چندین بار در شهرهای خودمان بات قنات خشکیده ۵۰ سال بعد آبش جاری شده است اگر در این مدت و در این فاصله وزارت آب و برق هیچگونه اقدامی نکند ممکن است این قنات از دست مالک یا مالکین خارج بشود استدعای توجه باین امر را دارم .

رئیس - آقای معظفونی فرمایند .

مصطفوی نائینی - گرچه مخبر محترم کمیسیون باید

بر اینکده تصرفات او موجب ضرر بر صاحب قنات و چاه و مجرا نشود .
رئیس - در ماده ۳۸ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) رأی می گیریم به ماده ۳۸ خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۹ فرآینت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۹ - تشخیص حریم چاه و قنات و مجرا در هر مورد با وزارت آب و برق است .

رئیس - در ماده ۳۹ نظری نیست ؟ آقای دکتر اسفندیاری فرمایند .

دکتر اسفندیاری - از نظر من ماده ۳۹ دو اشکال دارد یکی اینکه اولاً مربوط به ماده ۳۸ است از نظر فرم نباید بصورت یک ماده باشد بلکه باید بصورت تبصره ۳۸ باشد اشکال دیگر در ماده ۳۸ همجا صحبت از فرم چاه و قنات و مجرا کردیم متأسفانه در ماده ۳۹ با بصورتیکه من پیشنهاد میکنم نباید تبصره ماده ۳۹ اینطور باشد یعنی باید قنات و مجرا باشد حتماً کلمه مجرا بعد از قنات افتاده نباید اضافه بشود برای اینکه اگر اضافه نشود ماده ۳۸ و ماده ۳۹ هماهنگی در کارشان نخواهد بود من پیشنهاد میکنم علاوه بر تبصره قبلی این اصلاح در اینجا بعمل آید .

رئیس - کمیسیون اقتصاد برای این ماده پیشنهاد دیگری داده است که خوانده میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

کمیسیون اقتصاد در جلسه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه دولت راجع بملی شدن آب و نحوه اجرای آنرا که تبصره یک ماده ۳۳ آن در شور دوم بکمیسیون از جاع شده بود مطرح و تبصره مزبور را حذف کرد و حذف آن مورد تأیید کمیسیون آب و برق قرار گرفت .

مخبر کمیسیون اقتصاد - دکتر رضوانی

رئیس - آقای مهندس روحانی حذفش مورد قبول است ؟
مهندس روحانی - تبصره ماده ۳۴ که در حال حاضر در گزارش کمیسیون آب و برق است لازم است ولی تبصره دیگری که راجع به افتتاح حساب اعتبار اسنادی است و نظیر

بر ماده دفاع کنند بنده با این ماده موافقت اینجا هم بنده در آقای دکتر کین همشهری عزیزم گفتم که آقا توجه فرمایند که این ماده برای همان مناطق مبتلا به ایشان بنده بنده است بنده بات ماده دیگری در کمیسیون پیشنهاد بیهوده بودم که اگر قناتی پیدا بشود که خرده مالکین در باشند با هم دیگر تشریفات مساعی بکنند و آب آنرا را احیاء بکنند وزارت آب و برق مکلف باشد که آنرا را خودش بگیرد و پیشکار بکند و مخارجش را بدهد در صد ریو یا یک ضوابط اجرائی شدیدی از بانک بگیرد در کمیسیون آن توجه نکردند و گفتند این باعث تسلی مالکین می شود چنانچه از کندن پیشکار قناتشان صرف نظر میکنند و پیشنهاد بنده خوب نشد بنده فکر میکنم این ماده ۳۷ با این وصغی به جهت عین آن نظر ما را نامین میکند قناتی که چهار سال در اثر خشکسالی یا در اثر احتیاج بد تعمیراتی که برای مالکین خرده مالکین میسر نیست از استفاده افتاده شاید دولت بتواند با وسایل بهتری که در اختیار دارد آنرا احیاء کند بنظر من این ماده بسیار مفید است با بد اختیار بدولت داد که این نیز ملی کند یا خودش مستقیماً یا بوسیله اشخاص دیگری بتواند احیاء کند خیال میکنم اگر جناب آقای دکتر کین در این مورد توجه میفرمودند موافقت میفرمودند که این ماده در روز در تصویب بشود و بیش از این وقت مجلس گرفته نشود در این ماده بسیار مفید است برای همان مناطق کم آب بعضی قابل استفاده است .

رئیس - نظر دیگری در ماده ۳۷ نیست ؟ (اظهاری نشد)

۳۷ - رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۸ فرآینت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۸ - اگر کسی مالک چاه یا قنات یا مجرای آبی باشد میتواند تصرف چاه یا مجرا فقط از نظر مالکیت قنات مجرا و برای عملیات مربوط به قنات و چاه و مجرا خواهد بود و در ملک مسایط که در اراضی چاه و مجرا و یا اراضی بین دو چاه و مجرا هر تصرفی که بخواهد نماید مشروط

کمیسیون اقتصاد مبنی بر حذف آن بود حذفش مورد قبول واقع شد.

رئیس - پس تبصره ماده ۳۴ که فعلا هست لازم است راجع به پیشهاد آقای دکتر اسفندیاری توضیحی بفرمائید.

مهندس روحانی - با پیشهاد آقای دکتر اسفندیاری مبنی بر این که در ماده ۳۹ فعلی کلمه مجرا بعد از قنات اضافه شود و همچنین این ماده بصورت تبصره ماده ۳۸ در آید موافقم و در نتیجه تبصره ماده ۳۴ بعد از این ماده خواهد بود و بصورت ماده ۳۹ در خواهد آمد و متوتر تیب مواد هم بهم نخواهد خورد.

رئیس - بنا بر این رأی می گیریم بدانکه تبصره ماده ۳۴ بجای ماده ۳۹ قرار گیرد و ماده ۳۹ فعلی با اضافه کردن کلمه مجرا بعد از قنات بصورت تبصره ماده ۳۸ ذیل آن ماده قرار گیرد خانمها و آقایانی که با ماده ۳۹ و این اصلاحات موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. چون وقت کافی نداریم با اجازه خانمها و آقایان رسیدگی به بقیه مواد این لایحه را بجلسه آینده موکول می کنیم.

۱۵ - اعلام وصول و قرائت يك فقره لایحه

قانونی از مجلس سنا

رئیس - لایحه ای از مجلس سنا رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت می شود.

(بشرح زیر قرائت شد)

زیاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارائی - بودجه) در خصوص لایحه شماره ۴۹۷۵۸ - ۱/۲۹/۱۳۴۷ راجع به الحاق دو جدول بجدول تعرفه حقوق و عوارض بندری که ضمن مرقومه شماره ۱۵۸/۶۹۶۳ ل ق ۱۲/۲/۱۳۴۷ از آن مجلس محترم به مجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز دوشنبه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ مطرح و به تصویب مجلس سنا رسید. اینک لایحه قانون مزبور جهت اخذ رأی نهائی به پیوست ارسال می شود.

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی

رئیس - رأی نهائی نسبت به این لایحه در جلسه آینده

بعمل خواهد آمد.

۱۶ - اعلام وصول و قرائت يك نامه رسیده از

دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلان

رئیس - نامهای از دولت رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

باز عایت ماده واحد در قانون نحوه خرید ماشین آلان سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب بر نامدهای عمرانی کشور بصورت ۲۴ خرداد ۱۳۴۵ موافقت نامده اعتباری بمنظور تأمین هزینه ارزی خرید متعلقات ریل مورد نیاز راه آهن دولتی ایران که جمع کل هزینه ارزی آن بالغ بر یک میلیون و دویست و نه هزار و نهصد و پنجاه و یک دلار و پنجاه سنت (۱۳۴۹۵۱۵۰) است با شرکت متالکو بنمایندگی شرکت هندی

Bhai & Bhai Private L T D

Calcutta Indin»

در تاریخ ۱۳ ۱ ۴۷ منعقد گردیده است و اعتبار مذکور در ده (۱۰) قسط شش ماهه نسبت بهر محموله بصورت سنا پرداخت میگردد و بمانده اقساط باز پرداخت نشده بپروای قرار پنج درصد (۵) ارسال پس از تاریخ حمل هر محموله تعلق خواهد گرفت و سر رسید اولین قسط شش ماه بعد از تاریخ حمل هر محموله میباشد. این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحد فوق الذکر تقدیم میگردد.

نخست وزیر

۱۷ - قرائت دستور تعیین موقع جلسه بعد ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۶۰

روز یکشنبه (۲۹) اردیبهشت ماه ۱۳۴۷

۱ - سؤال آقای پردلی از وزارت راه

۲ - گزارش هیأت رئیسه مجلس شورای ملی راجع

اصلاح آئین نامه داخلی. شماره چاپ ۳۴۹.

۳ - گزارش شورای اول اجازه ضرب و انتشار سکه های مخصوص جشن فرخنده تاجگذاری. شماره چاپ ۳۵۰.

۴ - گزارش يك فوریتی تشکیل سازمان بازرسی دولتی. شماره چاپ ۳۵۱.

۵ - گزارش فوریتی تبدیل و تسعیر مال الاجاره زر عین

سازمان مشهور در حلد دوم اصلاحات ارضی. شماره چاپ ۳۵۲.

۶ - اخذ رأی نهائی نسبت به لایحه الحاق دو جدول

در تعرفه حقوق و عوارض بندری.

(ساعت دوازده و چهل و پنج دقیقه جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - **مهندس عبدالله ریاضی**